

Skvernelis oskarżony o korupcję »2

Sejm zdecydował: powstanie obowiązkowy kurs edukacji obronnej »9

Będzie referendum ws. rodziny? »12-13

Kakao staniało, czekolada zaś nadal droga. Handel się broni »15

Wybory na Węgrzech: TISZA wygrywa.

Politolog: Biały Dom znalazł się na pozycji przegranej

Fot. Robert Hegedus, EPA-ELTA, opr. A.K.

Partia Victora Orbana, który jest uważany za najbardziej prorosyjskiego polityka w Europie, przegrała wybory parlamentarne. Politolog Andrzej Puksztó sądzi, że nowy rząd nie będzie blokował pomocy dla Ukrainy, ale nastroje antyukraińskie na Węgrzech są mocne nie tylko wśród zwolenników Orbana. »6-7

Mniej samobójstw. Eksperci wskazują przyczyny »8

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

Desperacka akcja rolników: mleko rozdawali za darmo »14

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 5 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

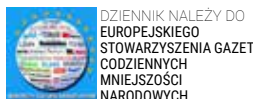
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 1400 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbierane z opinii redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Były premier Skvernelis oskarżony o korupcję. „Krabas” może być pozbawiony immunitetu

Prokurator generalna Li-twy skierowała do Sejmu RL wniosek o uchylenie immunitetu poselskiego dla Sauliusa Skvernelisa. Politykowi grożą zarzuty przyjęcia co najmniej 51 tys. euro łapówek. Skvernelis zawiesił członkostwo w swojej partii.

„KRABAS” OSKARŻONY O PRZYJĘCIE 51 TYS. EURO

Prokuratura Generalna poinformowała, że prokurator generalna Nida Grunskienė podpisała i skierowała do Sejmu wniosek o uchylenie immunitetu poselskiego Sauliusa Skvernelisa, przewodniczącego opozycyjnego Związku Demokratów „W imię Litwy”. Decyzja zapadła w ramach postępowania przygotowawczego wszczętego w zeszłym roku, dotyczącego możliwej korupcji w Służbie Upraw Rolnych (lit. Augalininkystės tarnyba).

Według pisma skierowanego do parlamentu, Skvernelis miał przyjąć ogółem co najmniej 51 tys. euro łapówek w gotówce w zamian za polityczną przychylność na rzecz Służby Upraw Rolnych — w tym za zapewnienie przychylnej oceny jej działalności po wpływających skargach oraz za obsadzanie stanowisk służbowych.

W prowadzonej dokumentacji polityk figurował pod pseudonimem „Krabas”. Łapówki były mu przekazywane przez jego byłą doradczynię Agnė Silickienė, która sama jest już objęta zarzutami. Łącznie w śledztwie zarzuty postawiono 14 osobom.

Wniosek prokuratorski wskazuje, że od czerwca do listopada ub. roku szef

Służby Jurij Kornijenko co miesiąc przekazywał łapówki za pośrednictwem Agnė Silickienė, a poszczególne transze wynosiły od 5 do 10 tys. euro.

SPRAWA JEST GŁĘBSZA

Zorganizowana grupa przyjęła w tym czasie co najmniej 1,112 mln euro łapówek łącznie — za certyfikaty fitosanitarne wydawane bez fizycznej kontroli ładunków, a część tej sumy trafiła do polityków, w tym do Skvernelisa. Wcześniej podczas przeszukań znaleziono 1,3 mln euro w gotówce, 8 kg złota o wartości ok. miliona euro, materiały wybuchowe oraz kokainę.

Sam Skvernelis skomentował sprawę krótko: „Zaskoczyło mnie to, nie spodziewałem się tego, ale przyjąłem tę wiadomość spokojnie. Trudno na razie powiedzieć, co dalej będziemy robić — będziemy się bronić środkami prawnymi” — powiedział agencji BNS. Polityk ogłosił jednocześnie, że zawiesza członkostwo w partii i rezygnuje z jej przewodnictwa, zapewniając jednak, że nie zamierza składać mandatu poselskiego. „Podjąłem decyzję, nie zrezygnuję z mandatu” — podkreślił. Nie wyklucza też, że zrzeknięcie się immunitetu w trybie uproszczonym nadal rozważa — decyzję uzależnił od konsultacji z prawnikami.

Wniosek o uchylenie immunitetu musi zostać przyjęty przez Sejm, co wymaga zgody co najmniej 71 posłów. Przewodniczący parlamentu Juozas Olekas potwierdził, że wniosek już do niego wpłynął.

TEŁUMU LOJALISTÓW NIE BĘDZIE?

Po odejściu Skvernelisa z kierownictwa partii rada Związku Demokratów „W imię Litwy” zebrała się na nadzwyczajnym posiedzeniu i powierzyła tymczasowe kierowanie ugrupowaniem europosłowi Virginijusowi Sinkevičiusowi.

Nowy lider zapowiedział, że frakcja zgłasza za uchyleniem immunitetu Skvernelisowi. „Słowo »łapówka« obok nazwiska polityka to śmiertelny cios. W tej sytuacji możemy liczyć jedynie na obiektywne śledztwo, a sprawiedliwość na Litwie wymierzają sądy” — oświadczył Sinkevičius.

Tymczasowy przewodniczący stanowczo zaprzeczył też doniesieniom, jakoby demokraci prowadzili z Litewską Partią Socjaldemokratyczną kuluarowe negocjacje dotyczące sposobu głosowania w sprawie immunitetu.

„Nigdy nie braliśmy udziału w takich procesach i ogólnie rzecz biorąc, nie ma, nie było i nie będzie nawet myśli o takich możliwościach” — napisał na Facebooku.

Związek Demokratów „W imię Litwy” założony został w styczniu 2022 r. Od początku stał na jego czele Skvernelis, który wcześniej jako premier był delegowany przez Litewski Związek Chłopów i Zielonych. Partia dysponuje w Sejmie 16-osobową frakcją. Zjazd, na którym wybrany zostanie nowy stały przewodniczący, ma się odbyć najpóźniej do sierpnia.

Opr. A.K. na podst. BNS, mat. pras., LRS

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Apel o przekazanie 1,2 proc. podatku dla redakcji „Kuriera Wileńskiego”

Podobnie jak w ubiegłych latach, każdy z nas, kto płaci podatek od dochodu (od wynagrodzenia, działalności gospodarczej lub innej), może przekazać dla organizacji (w tym przypadku dla redakcji „Kuriera Wileńskiego”) 1,2 proc. od wpłaconego w 2025 r. do Państwowej Inspekcji Podatkowej (VMI) podatku dochodowego. Czytelnika nic to nie kosztuje, a dla polskiej gazety na Litwie to wielka pomoc.

Apelujemy do Czytelników o przekazanie na redakcję „Kuriera Wileńskiego” tych 1,2 proc.

Dlaczego warto przekazać „Kurierowi Wileńskiemu” 1,2 proc. od podatku? Żeby na Litwie mogła istnieć i się rozwijać polska gazeta. Twoja pomoc, Czytelniku, będzie znacznym wsparciem naszych skromnych redakcyjnych sił.

Według danych VMI w kraju jest około 950 tys.

osób, które są zobowiązane do złożenia deklaracji podatkowych za miniony rok. Są to osoby uzyskujące dochody związane z zatrudnieniem, pragnące odzyskać podatek dochodowy, prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, podatnicy, którzy sprzedali samochód po upływie mniej niż trzech lat od momentu kupna, podatnicy, którzy sprzedali nieruchomość w ciągu mniej niż dziesięciu lat od nabycia. Złożyć deklarację muszą także osoby, które otrzymały ponad 500 euro odsetek w ciągu roku lub ponad 2 500 euro nie od bliskich krewnych

KROK PO KROKU

Jak można wesprzeć „Kuriera Wileńskiego”? Wystarczy do 4 maja 2025 r. złożyć elektronicznie wniosek FR0512. Możemy go przekazać za pośrednictwem

EDS (Elektroninio deklaravimo sistema) po wejściu na stronę <https://deklaravimas.vmi.lt>. Wykonujemy następujące kroki:

Wybieramy: Deklaravimas
Klikamy: Pildyti prašymą
Wypełniamy formularz wg instrukcji.

UWAGA: wniosek złożony po 4 maja br. nie będzie rozpatrywany. Zostanie on także odrzucony, jeżeli w terminie przed 4 maja br. nie złożymy deklaracji podatkowej GPM311 za 2025 rok. Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące składania deklaracji FR0512 można uzyskać na stronie internetowej www.vmi.lt lub telefonicznie pod nr tel. 1882.

Aby wypełnić wniosek FR0512 należy wpisać kod identyfikacyjny naszej redakcji (lit. įmonės kodas): **VšĮ „Vilnijos žodis” 125247657.**

Imieniny

14 kwietnia

Ardaliona, Ernestyna, Izabeli, Jadwigi, Julianna, Justyna, Krzysztofa, Maksyma, Piotra, Tomaida, Trofima, Waleriana

15 kwietnia

Abla, Anastazji, Cezariusza, Marona, Modesta, Olimpii, Potencjana, Rodana, Sylwestra, Teodora, Tytusa, Wiktoryna

Cytat dnia

„Nie byłem zaskoczony decyzją o przerwaniu rozmów w Islamabadzie. (...) od początku nie miałem wrażenia, że były one naprawdę dobrze przygotowane” — ocenił rozmowy pokojowe między USA i Iranem kanclerz Niemiec Friedrich Merz. Kanclerz nie sprecyzował, kogo lub czego dokładnie dotyczy ta krytyka.

Liczba dnia

11 mln. euro przekaże Ministerstwo Ochrony Kraju samorządom na terytorium, których są lub będą rozmieszczone poligony wojskowe. Środki mają być wykorzystane na sprawy socjalne i rozwój infrastruktury. Samorząd sołecznicki otrzyma z tego tytułu 3,4 mln. euro.

Zatwierdzono warunki budowy nowego kompleksu sportowo-rekreacyjno-zdrowotnego w Niemenczynie

Samorząd Rejonu Wileńskiego zrobił istotny krok w kierunku budowy nowego kompleksu sportowo-rekreacyjno-zdrowotnego w mieście Niemenczyn. Rada samorządu zatwierdziła realizację projektu w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).

Mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz podkreśla, że samorząd aktywnie rozwiązuje problem braku infrastruktury sportów wodnych w rejonie. Według niego, prace nad projektem basenu w Rudominie już nabierają tempa, a planowany kompleks w Niemenczynie stanie się kolejnym ważnym ogniwem, zapewniającym wysokiej jakości usługi zarówno dla profesjonalnych sportowców, jak i osób poszukujących aktywnego wypoczynku oraz rodzin.

„Naszym celem jest stworzenie takiej infrastruktury, aby mieszkańcy rejonu wileńskiego nie musieli już szukać wysokiej jakości usług sportowych czy rekreacyjnych w stolicy ani w okolicznych miastach. Inwestując w ten kompleks, nie tylko poszerzamy możliwości spędzania wolnego czasu, ale także zwiększamy konkurencyjność i prestiż naszego rejonu. Będzie to nowoczesne centrum przyciągające ludzi, w którym będzie dorastać nowe pokolenie sportowców, a mieszkańcy i goście znajdą przestrzeń do dbania o zdrowie przez cały rok” – powiedział mer.

Według mera R. Duchniewicza wybrany model partnerstwa z sektorem prywatnym pozwoli zapewnić nie tylko szybszą realizację inwestycji, ale także najwyższe standardy utrzymania obiektu i jakości usług w przyszłości.

BUDOWA KOMPLEKSU W NIEMENCZYNIE JEST PLANOWANA W DWÓCH ETAPACH

Pierwszy etap obejmie budowę budynku o powierzchni 5 000 m. kw. z 50-metrowym basenem (8 torów), spełniającym wymogi FINA do organizacji międzynarodowych zawodów. W budynku znajdzie się również strefa SPA, sale funkcyjne oraz kawiarnia.

Drugi etap zakłada budowę sali sportowej o powierzchni 2350 m.

Wizualizacja nowego kompleksu w Niemenczynie przygotowana przez spółkę „Tiksli forma”

kw. z mobilnymi trybunami na 500 miejsc, profesjonalnym zapleczem treningowym oraz szatniami.

PARTNERSTWO STRATEGICZNE I KORZYŚCI DLA SPOŁECZNOŚCI

Celem projektu jest poprawa jakości usług sportowych, zdrowotnych i rekreacyjnych w Samorządzie Rejonu Wileńskiego, a także zwiększenie dostępności infrastruktury basenowej oraz usług areny koszykarskiej dla mieszkańców rejonu, sportowców dążących do mistrzostwa oraz gości regionu.

Znaczenie projektu potwierdza również środowisko profesjonalistów. Stowarzyszenie „LTU Aquatics”, zrzeszające litewskie dyscypliny sportów wodnych i realizujące programy sportu wyczynowego na poziomie krajowym, planuje współpracę z samorządem przy organizacji krajowych zawodów oraz realizacji programów sportu wyczynowego w nowym obiekcie.

Projekt będzie realizowany w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). Wyłoniony w przetargu

partner będzie odpowiedzialny za projekt, budowę, wyposażenie oraz zarządzanie obiektem. W ramach umowy partner zapewni dla wskazanych grup społecznych rocznie 3 500 bezpłatnych godzin na basenie oraz 1 248 godzin w salach sportowych i siłowni.

Realizację projektu planuje się rozpocząć w 2028 roku. Na projektowanie i budowę przewidziano do 60 miesięcy, a okres eksploatacji wyniesie 15 lat. Całkowity okres umowy PPP może sięgnąć do 18 lat. Po zakończeniu umowy partnerstwa powstała nieruchomość przejdzie na własność Samorządu Rejonu Wileńskiego.

Maksymalne zobowiązania finansowe samorządu w tym projekcie wyniosą około 51,4 mln euro (wartość zdyskontowana z VAT), natomiast rzeczywista wartość projektu to około 77,1 mln euro. Roczne płatności samorządu dla partnera prywatnego wyniosą około 5,46 mln euro (z VAT, wartość rzeczywista).

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

INICJATYWA Litewski minister chce zniesienia zmiany czasu

Minister transportu Juras Taminskas zwrócił się do ministrów Estonii, Łotwy, Polski, Finlandii i Szwecji w sprawie zniesienia zmiany czasu na zimowy i letni. Minister planuje w najbliższym czasie omówić tę kwestię podczas spotkania z ministrami innych państw UE. Według Taminskasa nie można pozostawać biernymi obserwatorami sytuacji, dlatego w przyszłym roku zamierza się podjąć działania mające na celu rezygnację ze zmiany czasu. „W przyszłym roku Litwa sprawuje przewodnictwo w Radzie UE — jest to więc okazja do podjęcia konkretnych działań i zaprzestania przedstawiania wskazówek zegarów” — stwierdził minister.

ROLNICTWO Można już składać deklaracje upraw

W poniedziałek 13 kwietnia rozpoczął się okres składania deklaracji dotyczących gruntów rolnych i innych obszarów, który potrwa do 12 czerwca — informuje Ministerstwo Rolnictwa. Wnioski złożone po terminie będzie można składać jeszcze do 22 czerwca. W tym roku zaktualizowano zasady składania deklaracji, a część zmian dotyczy systemów ekologicznych oraz większej elastyczności w stosowaniu przepisów dla rolników. Ponadto ulepszono system informatyczny przyjmowania wniosków. „W tym roku dążymy do tego, aby proces składania deklaracji był prostszy, bardziej przejrzysty i wygodniejszy. Zaktualizowaliśmy zasady, ulepszyliśmy system składania deklaracji i rozszerzyliśmy możliwości doradztwa” — powiedział wiceminister rolnictwa Ramūnas Krugelis.

TRANSPORT Rośnie liczba samochodów elektrycznych

Wraz z rosnącą liczbą samochodów elektrycznych na Litwie, uczestnicy rynku wiążą

rosnące zainteresowanie nimi nie tylko ze znacznym wzrostem cen paliw, ale także z atrakcyjnością finansową; ponadto aktywnie kupuje je również sektor publiczny. Litewska Agencja Energetyczna (LEA) szacuje, że liczba samochodów elektrycznych w kraju zbliża się do 50 tys., a w pierwszym kwartale tego roku co piąty zakupiony samochód był napędzany rądem. Firma motoryzacyjna Inchcape Lithuania, reprezentująca marki BMW, Ford, Land Rover, Mazda i BYD, poinformowała agencję BNS, że w okresie styczeń-marzec sprzedano o 42 proc. więcej samochodów elektrycznych marki Ford niż w tym samym okresie ub. roku.

TRANSPORT Wzrost pasażerów podróżujących koleją

Po tym, jak spółka LTG Link, należąca do grupy Lietuvos geležinkeliai (LTG) i zajmująca się przewozami pasażerskimi, obniżyła ceny biletów kolejowych o połowę na okres dwóch miesięcy, od początku kwietnia liczba pasażerów wzrosła o ok. 30 proc. „Dzisiaj — po 11 dniach od początku kwietnia — odnotowujemy wzrost o około 30 proc. na różnych trasach. Powiedziałabym, że największy wzrost obserwujemy na trasach Wilno-Kłajpeda, Wilno-Troki, Wilno-Wisaginia oraz w kierunku Turmontów” — powiedziała w poniedziałek 13 kwietnia w radiu LRT Modesta Gusarovienė, kierowniczka ds. rozwoju biznesu w LTG Link. Według niej ruch pasażerski na trasie Wilno-Kłajpeda wzrósł o ok. 40 proc., a na trasie Wilno-Kowno — o ok. 20 proc.

ŚRODOWISKO Jednolity system monitorowania pożarów

Aby skuteczniej chronić lasy przed pożarami, Zarząd Lasów Państwowych (lit. Valstybinų miškų urėdija, VMU) wdraża jednolity system monitorowania, który automatycznie wykrywa ogniska pożarów, określa ich współrzędne i natychmiast powiadamia odpowiednie służby. Planuje się, że system będzie składał się ze 151 czujników i będzie oparty na sztucznej inteligencji, co pozwoli dokładniej odróżniać rzeczywiste pożary od fałszywych alarmów. Zasięg działania czujników nowej generacji wyniesie do 15 km, co zapewni szerszy zasięg terytorialny. System będzie stosowany na obszarze ponad 1,95 mln hektarów lasów i powinien działać z pełną wydajnością od końca 2027 r.

TECHNOLOGIE Nowe radary za 6,7 mln euro

Producent technologii lotniczych Indra zmodernizuje infrastrukturę monitorowania przestrzeni powietrznej Litwy za 6,7 mln euro — firma podpisała w piątek 10 kwietnia umowę w tej sprawie z przedsiębiorstwem zarządzającym ruchem lotniczym Oro navigacija. Zgodnie z umową zostaną zainstalowane systemy radarowe nowej generacji, ponieważ okres użytkowania obecnych systemów dobiega końca. Zapewni to większą niezawodność monitorowania przestrzeni powietrznej i zwiększy bezpieczeństwo lotów, poinformowały firmy. „Nowe radary pozwolą jeszcze dokładniej monitorować sytuację w powietrzu, wzmocnią bezpieczeństwo lotów i zwiększą zaufanie do naszej przestrzeni powietrznej” — powiedział w komunikacie minister transportu Juras Taminskas.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Dainius Labutis, ELTA
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

Wybory na Węgrzech: TISZA wygrywa. Politolog: Biały Dom znalazł się na pozycji przegranej

Antoni Radczenko

Partia Victora Orbana, który jest uważany za najbardziej prosyjskiego polityka w Europie, przegrała wybory parlamentarne. Politolog Andrzej Pukszo sądzi, że nowy rząd nie będzie blokował pomocy dla Ukrainy, ale nastroje antyukraińskie na Węgrzech są mocne nie tylko wśród zwolenników Orbana.

12 kwietnia na Węgrzech odbyły się wybory parlamentarne. Zwycięzcą zostało opozycyjne ugrupowanie TISZA, które zdobyło 138 mandatów w 199-owym parlamencie. Partia Victora Orbana Fidesz zdobyła 55 miejsc i po 16 latach rządów znalazła się w opozycji. „Węgrzy powiedzieli »tak« Europie i wolnym Węgrom. Zdajemy sobie sprawę z odpowiedzialności i ogromnego wyzwania. Wszyscy będziemy musieli najpierw wyleczyć rany ostatnich lat, ale potem, proszę, dołączcie do nas” — mówił do swych zwolenników lider zwycięskiej partii Peter Magyar.

KWESTIA UKRAINY

Orban podczas kampanii wyborczej mocno opowiadał się przeciwko Ukrainie.

— Warto zwrócić uwagę na dwie sprawy. Nowa władza na Węgrzech będzie miała dobre stosunki z Komisją Europejską. Z całą pewnością nie będzie blokowała pomocy finansowej dla Ukrainy. Natomiast nie sądzę, że same Węgry zaangażują się w większą pomoc Ukrainie. Tutaj byłbym wielce ostrożny, czy nawet sceptyczny. Trzeba spojrzeć prawdzie w oczy: nawet wśród liberalnej części Węgier istnieje spore antyukraińskie nastawienie. Peter Magyar w czasie kampanii wyborczej za dużo nie wygłaszał proukraińskich deklaracji — zauważa „Kurierowi Wileńskiemu” politolog Andrzej Pukszo z Uniwersytetu Witolda Wielkiego.

Węgrzy powiedzieli „tak” Europie i wolnym Węgrom — powiedział Peter Magyar Fot. EPA-ELTA

Gratulacje zwycięzcom złożyli światowi przywódcy. Litwa nie była wyjątkiem. Prezydent Gitanas Nausėda pogratulował partii TISZA i jej liderowi wygranej. Prezydent podkreślił, że to wielkie zwycięstwo Węgier i Europy. „Wielkie zwycięstwo Węgier! Wielkie zwycięstwo Europy! Jest wiele spraw, które możemy i musimy zrobić dla demokracji, sprawiedliwości i pokoju” — napisał w sieci społecznościowej „X” Nausėda.

Inga Ruginienė życzyła Węgrom sukcesów. „Miejmy nadzieję na dalszą współpracę nad wzmocnieniem relacji między Litwą a Węgrami oraz naszej współpracy w Europie” — napisała premier.

„NA RAZIE ZBYT WCZEŚNIE MÓWIĆ O ZMIANIE TENDENCJI”

W sprawie wyborów na Węgrzech wypowiedział się również były prezydent USA Brack Obama. „Wczorajsze zwycięstwo opozycji na Węgrzech, podobne do polskich wyborów w 2023 r., jest zwycięstwem demokracji, nie tylko w Europie, ale na całym świecie” — napisał Obama.

Sekretarz generalny NATO Mark Rutte poinformował na platformie X, że przeprowadził rozmowę z Peterem Magyarem. Rutte pogratulował mu zwycięstwa w niedzielnych wyborach na Węgrzech i wyraził gotowość do współpracy na rzecz dalszego wzmacniania bezpieczeństwa euroatlantyckiego.

Szczególnie w ostatnich latach Victor Orban stał się symbolem europejskich sił populistycznych i eurosceptycznych. Andrzej Pukszo nie sądzi, że na poziomie unijnym mamy do czynienia z przełomową sytuacją. Na zasadzie, że populiści są w odwrocie.

— Na razie zbyt wcześnie mówić o zmianie tendencji. Za rok będziemy mieli wybory prezydenckie we Francji i wybory parlamentarne we Włoszech. Oczywiście za rok dużo może się zmienić. Dzisiaj wiele wskazuje, że wybory prezydenckie we Francji wygra kandydat Zjednoczenia Narodowego (francuska partia nacjonalistyczna — przyp. red.). Jeśli wygra kandydat eurosceptyczny lub nawołujący do opuszczenia Unii Europejskiej, to sądzę, że czeka nas jeszcze większe trzęsienie ziemi — oświadczył politolog.

7.>>

6.>>

**WSPARCIE TRUMPA I WSPÓŁPRACA
„Z KAŻDYM RZĄDEM”**

Zdaniem naszego rozmówcy wygrana Petera Magyara większe znaczenie ma dla Europy Środkowo-Wschodniej.

— Dla Polski, Słowacji lub Czech. Bo systemy polityczne i tradycja polityczna są podobne — oświadczył Pukszo.

Przed głosowaniem z oficjalną wizytą na Węgry udał się wiceprezydent Stanów Zjednoczonych J. D. Vance, który oświadczył:

„Pomogę, jak tylko mogę, panu premierowi, gdy wchodzi teraz w okres wyborczy. (...) To, co dzieje się przed wyborami na Węgrzech, jest jedną z najgorszych form zagranicznej ingerencji, jaką widziałem albo o jakiej czytałem. Brukselscy biurokraci próbowali zniszczyć gospodarkę Węgier, sprawić, by kraj był mniej niezależny energetycznie. Robią to wszystko, bo nienawidzą tego gościa” — oświadczył Vance podczas wizyty.

Po wizycie Vance’a na temat Węgier wypowiedział się prezydent USA Donald Trump.

„Mój rząd jest gotowy wykorzystać całą potęgę gospodarczą Stanów Zjednoczonych, aby wzmocnić gospodarkę Węgier, tak jak czyniliśmy to w przeszłości dla

naszych Wielkich Sojuszników, jeśli premier Viktor Orban i naród węgierski kiedykolwiek będą tego potrzebować” — napisał prezydent Stanów Zjednoczonych.

Andrzej Pukszo zaznaczył, że Vance podczas wizyty oczywiście wspierał Orbana, ale również oświadczył, że administracja USA będzie współpracować z każdym rządem Węgier.

— Później o tym Orban nie chciał wspominać, ale słowa takie padły. Chociaż nie da się ukryć, że Biały Dom znalazł się na pozycji przegranej. Zresztą sympatię względem Orbana Trump okazywał również podczas swej pierwszej kadencji. W tym przypadku Trump ewidentnie przegrał — podkreślił politolog.

Portal Politico napisał, że Orban źle ocenił swój elektorat notorycznie krytykując Unię i Ukrainę. „Uparcie trzymał się strategii, którą stosował w trzech poprzednich wyborach, przedstawiając się jako jedyny człowiek zdolny do ochrony węgierskich interesów i jednocześnie kreował zewnętrzne zagrożenia. W tej kampanii Orban oskarżył rywala o wciąganie kraju w wojnę poprzez sojusz z dwoma odwiecznymi straszakami: Unią Europejską i prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim” — napisano. ■

**Startują dni otwarte
szkół zawodowych**

Już 16–17 kwietnia wszystkie placówki kształcenia zawodowego na Litwie otworzą swoje drzwi dla odwiedzających. W dniach otwartych udział mogą wziąć uczniowie, ich rodzice, nauczyciele, doradcy zawodowi oraz wszyscy zainteresowani zdobyciem kwalifikacji zawodowych. Organizatorzy zapowiadają możliwość zapoznania się z ofertą edukacyjną, zasadami rekrutacji oraz warunkami nauki.

Placówki umożliwią zwiedzanie klas, laboratoriów, baz szkoleniowych i symulatorów. Uczestnicy będą mogli spróbować swoich sił w zadaniach praktycznych, a także wziąć udział w konkursach, quizach, wykładach i dyskusjach. Kształcenie zawodowe na Litwie obejmuje zarówno zdobycie wykształcenia podstawowego i średniego, jak i uzyskanie zawodu. Oferta skierowana jest również do dorosłych, którzy chcą podnieść kwalifikacje lub zdobyć nowe umiejętności. Wydarzenie organizowane jest cyklicznie od 2023 r. W zeszłym roku przyciągnęło ponad 8 tys. uczestników z całego kraju.

System kształcenia zawodowego jest stale modernizowany, m.in. dzięki środkom unijnym. W zeszłym roku na rozwój infrastruktury przeznaczono ponad 38 mln euro. Nauka praktyczna stanowi ponad dwie trzecie programu nauczania, co ma odpowiadać na potrzeby rynku pracy. Uczniowie mogą liczyć na stypendia, zakwaterowanie w akademikach oraz udział w międzynarodowych programach wymiany. Letni etap głównej rekrutacji do placówek szkolenia zawodowego w 2026 r. rozpocznie się 15 czerwca. Wnioski mogą składać zarówno osoby chcące zdobyć pełne kwalifikacje zawodowe, jak i uczniowie klas 9–10 oraz I–IV gimnazjum zainteresowani nauką w ramach wybranych modułów. Szczegółowe informacje oraz lista placówek dostępne są na stronie www.igykprofesija.lt.

Opr. J.B. na podst. Ministerstwa
Oświaty, Nauki i Sportu

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Mniej samobójstw na Litwie. Eksperci mówią o możliwych przyczynach

Honorata Adamowicz

Przeprowadzona analiza monitoringu litewskich portali medialnych wykazała, że w 2025 r. liczba doniesień o samobójstwach i samookaleczeniach spadła o 24 proc. — odnotowano 644 takie publikacje, w porównaniu do 856 w 2024 r.

Modesta Petrauskaitė, przewodnicząca Komisji ds. Prewencji Samobójstw i Przemocy, w rozmowie z „KW” podkreśla, że jest to efekt długofalowych, systemowych działań, w których kluczową rolę odgrywają instytucje państwowe, media oraz zmieniające się podejście do kwestii zdrowia psychicznego.

Mimo postępów wciąż jednak utrzymuje się wysoki poziom naruszeń standardów w sposobie relacjonowania takich przypadków.

MÓWIENIE O PROBLEMIE

Zdaniem Modesty Petrauskaitė, dopiero gdy system zaczyna choć w pewnym stopniu dobrze funkcjonować, widoczne stają się realne efekty. Jak dodaje, wraz ze spadkiem liczby publikacji dotyczących samobójstw obserwuje się również spadek liczby samobójstw.

— Według wskaźników nasz kraj stał się jednym z najszcześniejszych na świecie pod względem dobrostanu młodzieży. Spadek liczby samobójstw ma kilka przyczyn. Jedną z nich jest wzmacnianie pomocy psychologicznej. Drugim istotnym czynnikiem jest zmiana podejścia do tematu i coraz częstsze mówienie o problemie samobójstw i zdrowia psychicznego. Bo kiedy problemy są „chowane pod dywan”, tylko się pogłębiają i stają się coraz trudniejsze do rozwiązania — podkreśla Modesta Petrauskaitė.

Nasza rozmówczyni zwraca uwagę, że kluczowe znaczenie ma nie tylko reagowanie na sytuacje kryzysowe, ale przede wszystkim ich skuteczne zapobieganie. W tym celu konieczne są działania w obszarze edukacji, rozwoju wsparcia psychologicznego oraz zwiększania świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego.

DOSTĘPNOŚĆ DO POMOCY

Istotnym elementem — jak wskazuje — jest także dostępność pomocy. Osoby w kryzysie powinny mieć jasną i szybką drogę do wsparcia, bez konieczności samodzielnego poszukiwania informacji czy zastanawiania się, gdzie się zgłosić.

Podkreśla również rosnące znaczenie otwartej rozmowy o zdrowiu psychicznym. Zdaniem Modesty Petrauskaitė im mniej tabu wokół tego tematu, tym większa jest szansa na szybsze zauważenie problemu i skuteczne wsparcie osób potrzebujących pomocy.

Jednocześnie zaznacza, że mimo postępów wciąż istnieje wiele wyzwań — zarówno w zakresie dostępności, jak i jakości systemu wsparcia. Odpowiedzialność za ich rozwiązanie spoczywa nie tylko na instytucjach państwowych, ale na całym społeczeństwie.

ROLA MEDIÓW

Według Eglė Merkytė, głównej specjalistki Działu Prewencji Samobójstw Instytutu Higieny, do spadku liczby samobójstw i samookaleczeń w znacznym stopniu przyczyniły się media.

„W perspektywie dziesięciu lat można powiedzieć, że praca z mediami miała wpływ i rzeczywiście

zmiana jest ogromna. Nie upubliczniamy już danych osobowych, nie robimy tak, że cała Litwa dowiaduje się o każdej samobójczej śmierci” — mówiła podczas prezentacji analizy Eglė Merkytė.

Jednocześnie podkreśliła, że analiza pokazuje, iż media wciąż mają wiele do poprawy w sposobie przedstawiania informacji o samobójstwach i samookaleczeniach. W raporcie wskazano, że w 2025 r. aż 92 proc. analizowanych publikacji medialnych spełniało co najmniej jedno kryterium szkodliwego przedstawiania.

„Najczęściej stwierdzanym kryterium szkodliwego przedstawiania było wskazywanie metody samobójstwa — konkretna metoda została opisana w 48 proc. publikacji, czyli prawie w co drugim artykule. Inne często występujące błędy to podkreślanie faktu samobójstwa w tytule oraz treści wizualne powiązane ze śmiercią lub samobójstwem” — czytamy w raporcie.

Analiza publikacji z 2025 r. wykazała również, że w jednej trzeciej materiałów pojawiały się obrazy związane ze śmiercią lub samobójstwem, takie jak zdjęcia miejsca zdarzenia, miejsca śmierci a także osób pogrążonych w żałobie.

TVP
WILNO

Konieczne są działania w obszarze rozwoju wsparcia psychologicznego oraz zwiększania świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego Fot. M. P.

Sejm zdecydował: w szkołach powstanie obowiązkowy kurs edukacji obronnej

Sejm zdecydował o wprowadzeniu zmian, które mają wzmocnić edukację obronną w szkołach. „Dziś nie wystarczą trzy lekcje w dziewiątej klasie” – podkreśliła w rozmowie z „KW” członkini sejmowego Komitetu Oświaty i Nauki.

Honorata Adamowicz

Do jesieni powstanie program obowiązkowego kursu dla uczniów. Zmiany zobowiązują ministra oświaty, nauki i sportu wraz z ministrem ochrony kraju do przygotowania do jesieni programu obowiązkowego kursu umiejętności obronnych oraz zasad jego wdrożenia. Za tymi zmianami w ustawie o oświacie jednomyślnie głosowało 95 parlamentarzystów.

ROZMOWY POWIERZCHOWNE

— W obecnej sytuacji geopolitycznej, w jakiej żyjemy, naprawdę nie wystarczą trzy lekcje w dziewiątej klasie. Uważam, że kurs powinien zostać rozszerzony, aby dzieci zdobywały tę wiedzę już na wcześniejszych etapach edukacji. Podpisaliśmy porozumienie, że do początku nowego roku szkolnego Ministerstwo Edukacji wspólnie z Ministerstwem Ochrony Kraju opracuje program, który będzie dostosowany do wieku dzieci, ich możliwości i poziomu rozumienia — powiedziała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Ingrida Braziulienė, członkini sejmowego Komitetu Oświaty i Nauki.

Jak mówi, w komisji nie zostało jeszcze jasno ustalone, jak dokładnie ma wyglądać ta edukacja. Rozmowy z ministerstwami już się odbyły, ale były dość powierzchowne. Podkreśla jednak, że jako komisja mają jasne stanowisko: nauczyciele prowadzący te zajęcia muszą posiadać odpowiednie przygotowanie pedagogiczne, a sama edukacja nie może ograniczać się jedynie do krótkiego okresu w czerwcu.

— Zajęcia powinny być rozłożone na cały rok szkolny, tak aby wiedza była przekazywana stop-

Według ekspertów, kurs powinien zostać rozszerzony, aby dzieci zdobywały tę wiedzę już na wcześniejszych etapach edukacji. Fot. Marian Paluszkiwicz

niowo i systematycznie. Na razie są to wstępne ustalenia, ale w maju spodziewamy się intensywnych dyskusji nad ostatecznym kształtem programu. Czas szybko mija, a nowy rok szkolny zbliża się w szybkim tempie, dlatego konieczne jest sprawne dopracowanie wszystkich szczegółów i podjęcie konkretnych decyzji — zaznacza Ingrida Braziulienė.

„BARDZO DOBRA DECYZJA”

Przewodniczący sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Rimantas Sinkevičius w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” podkreślił, że to bardzo dobra decyzja. Jak zaznacza, takie umiejętności są zawsze potrzebne i przydatne w życiu codziennym. Nie chodzi tylko o sytuacje wojenne, ale również o funkcjonowanie w czasie pokoju, kiedy kluczowe są podstawy bezpieczeństwa, umiejętność reago-

wania w sytuacjach kryzysowych czy współpracy z innymi.

Od 2024 r. organizowany przez Litewski Związek Strzelców kurs obywatelskości i umiejętności obronnych jest obowiązkowy dla wszystkich uczniów dziewiątych klas i odbywa się przez trzy dni w roku.

NISKIE ZAINTERESOWANIE

Ponadto w ubiegłym roku szkolnym rozpoczęto realizację zaktualizowanego programu fakultatywnego dla uczniów klas 11-12, jednak według danych z audytu przeprowadzonego przez Najwyższą Izbę Kontroli wybiera go mniej niż 1 proc. uczniów.

W planie realizacji zapisów programu obecnego rządu przewidziano „rozszerzenie kształcenia w zakresie obywatelskości i umiejętności obronnych oraz organizację szkoleń dla dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie bezpieczeństwa narodowego, obrony państwa i obywatelskości”. ■

Szkoły z nowym obowiązkiem językowym. Jest decyzja komitetu

Sejmowy Komitet Oświaty i Nauki poparł propozycję, która może znacząco zmienić funkcjonowanie szkół państwowych w Litwie. Nowy obowiązek dotyczący języka nauczania budzi jednak zarówno poparcie, jak i wyraźne kontrowersje.

OBOWIĄZEK DLA SZKÓŁ PAŃSTWOWYCH

We środę 8 kwietnia Sejmowy Komitet Oświaty i Nauki poparł przygotowaną przez grupę roboczą propozycję zmian w ustawie o edukacji. Zakłada ona, że każda szkoła państwowa będzie zobowiązana do posiadania przynajmniej jednej klasy, w której nauczanie odbywa się w języku litewskim.

Inicjatywę poparło dziesięciu członków komitetu. Przeciwno zagłosowała minister sprawiedliwości Rita Tamašunienė, członkini z ramienia AWPL-ZChR. Komitet zwróci się do resortu oświaty o przygotowanie do 1 czerwca analizy sytuacji oraz symulacji możliwych skutków proponowanych zmian.

ZAŁOŻENIA PROPOZYCJI

Projekt przedstawił liberał Simonas Kairys. Jak wskazał, rozwiązanie ma uporządkować system i wzmocnić rolę języka państwowego. „Jeśli istnieje szkoła państwowa, musi w niej być klasa, w której językiem wykładowym jest litewski. (...) A jeśli nie ma takiej możliwości, szkoła ta powinna mieć możliwość połączenia się z inną szkołą, w której byłaby taka klasa, i powinna mieć szkołę patronacką” — powiedział Kairys.

Polityk zaznaczył, że podobne rozwiązania funkcjonują już w części placówek. Wyjątki mają dotyczyć m.in. przypadków regulowanych umowami międzypaństwowymi.

„Nie dotykamy umów między państwowych ani innych niuansów, a skupiamy się na bardzo jasnym punkcie, mówiąc o tym, że musimy patrzeć przez pryzmat języka litewskiego, a istota propozycji polega na

Komitet sejmowy pozytywnie zaopiniował zmiany, które mają wzmocnić rolę języka litewskiego w szkołach państwowych Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA

tym, aby decydować nie poprzez inne języki, ale poprzez język litewski” — powiedział Kairys.

Rozważano także bardziej radykalne warianty, w tym rezygnację z nauczania w języku rosyjskim na wczesnym etapie edukacji lub pozostawienie decyzji samorządom. Ostatecznie nie poddano ich pod głosowanie.

STOPNIOWE WDRAŻANIE ZMIAN

Grupa robocza zaproponowała trzy warianty zmian, wybierając — jak podkreślono — najbardziej umiarkowany. Zakłada on stopniowe wdrażanie reformy w ciągu 10-12 lat.

„Uważamy, że należy to realizować w ciągu 10-12 lat, rozpoczynając na przykład 1 września 2026 r. od klas przedszkolnych w tych rosyjskojęzycznych szkołach, w których większość zajęć odbywałaby się w języku państwowym, nie umniejszając przy tym znaczenia języka ojczystego” — powiedział Dariusz Jakavičius, członek komitetu.

„Obecnie mamy sytuację odwrotną — większość zajęć odbywa się w języku ojczystym, a część godzin pozostawia się na język państwowy” — dodał.

Jednocześnie przyznał, że brakuje szczegółowych danych dotyczących realnych skutków pro-

ponowanych zmian, co stanowi jedno z głównych wyzwań.

KRYTYKA I WĄTPLIWOŚCI

Propozycja spotkała się z krytyką części polityków. Rita Tamašunienė podkreśliła, że obecny model uwzględnia historycznie ukształtowany system edukacji mniejszości narodowych. „Chcemy, aby wszyscy byli tacy sami, ale na pewno nam się to nie uda i tak nie będzie, ponieważ środowisko językowe ma wpływ na dziecko. Musimy dążyć do tego, aby osiągnęło ono jednakowe minimalne standardy w zakresie nauki wszystkich przedmiotów” — powiedziała Tamašunienė.

„Uważam, że obecny system działa wystarczająco dobrze, i rozmawiamy, a minister (oświaty — przyp. red.) podejmuje wysiłki na rzecz nauczania języka państwowego. Obecnie bardzo brakuje nauczycieli, w samym Wilnie brakuje około 70 nauczycieli języka litewskiego” — zaznaczyła minister.

Z kolei minister edukacji Raminta Popovienė oceniła, że temat wymaga dalszej analizy. „Będziemy dyskutować, ocenimy to jako ministerstwo, ale nie będzie to łatwe, szybkie i proste rozwiązanie” — powiedziała Raminta Popovienė.

Opr. J. B. na podst. BNS

1060. rocznica chrztu Polski. To był także impuls dla późniejszej chrystianizacji Litwy

Święto Chrztu Polski, obchodzone 14 kwietnia, upamiętnia moment uznawany za początek polskiej państwowości i integracji z Europą. Decyzje Mieszka I wpłynęły też na dalszy los Litwy.

OD CZEGO SIĘ ZACZEŁO

Najstarsze roczniki ograniczają się do lakonicznej wzmianki o chrzcie księcia Mieszka I w 966 r. Więcej informacji przynoszą późniejsze przekazy, w tym relacja Galla Anonima z XII w., który opisał okoliczności przyjęcia chrześcijaństwa przez władcę.

Według relacji Galla Anonima, Mieszko I zdecydował się porzucić pogańskie zwyczaje i przyjąć nową wiarę pod wpływem przyszłej żony oraz duchowieństwa przybyłego z Czech. Akt ten miał także znaczenie strategiczne — wzmacniał pozycję władcy wobec sąsiadów i chronił przed ekspansją niemiecką.

Najstarsze źródła nie podają dokładnej daty chrztu, ale 14 kwietnia uznano za najbardziej prawdopodobny termin — przypadał tuż przed Wielkanocą 966 r., kiedy tradycyjnie udzielano chrztów.

Miejsce wydarzenia również nie jest pewne, lecz odkrycia archeologiczne wskazują na Ostrów Lednicki, gdzie znaleziono pozostałości Xwiecznego grodu oraz dwa baseny chrzcielne. Część badaczy uważa jednak, że ceremonia mogła odbyć się w kaplicy pałacowej na Ostrowie Tumskim w Poznaniu.

POCZĄTEK PRZEMIAN PAŃSTWA

Znacznie więcej wiadomo o konsekwencjach decyzji Mieszka I. Przyjęcie chrześcijaństwa włączyło państwo Polan do kręgu cywilizacji łacińskiej i umożliwiło rozwój struktur państwowych oraz kościelnych.

Do kraju przybyli duchowni, w tym biskup Jordan, a wraz z nimi nowe umiejętności — znajomość łaciny, administracja i piśmiennic-

two. Powstały podstawy organizacji państwa, rozwijało się budownictwo sakralne i szkolnictwo. W roku 1000 utworzono archidiecezję gnieźnieńską, co umocniło niezależność Kościoła w Polsce.

Chrześcijaństwo wpłynęło także na życie codzienne. Symbole religijne na stałe wpisały się w krajobraz i kulturę społeczną.

Znaczenie chrztu wykraczało poza granice Polski. Stał się on impulsem do dalszej chrystianizacji regionu, w tym Litwy. Także Jan Paweł II podkreślał historyczną rolę tego procesu. „Poprzez dzieło Królowej Jadwigi ochrzczeni w X w. Polacy po czterech wiekach podjęli misję apostołską i przyczynili się do ewangelizacji i chrztu swych sąsiadów” — mówił papież.

Jan Paweł II wskazywał także na znaczenie wspólnej historii Polski i Litwy w kontekście spotkania kultur Wschodu i Zachodu.

Wskazywał, że „wielki dziejowy proces spotkania pomiędzy Zachodem a Wschodem. Wzajemnego przyciągania się i odpychania. Odpychania — ale i przyciągania. Ten proces należy do całych naszych dziejów. Można powiedzieć, całe nasze dzieje tkwią w samym środku tego procesu”.

CO Z CHRZTEM LITWY?

Choć Polska przyjęła chrzest już w 966 r., jej północno-wschodni sąsiad, Wielkie Księstwo Litewskie, pozostawał pogański przez kolejne cztery stulecia.

Litwa, leżąca nieco z boku głównych europejskich szlaków handlowych, długo nie wykształciła silnej władzy monarszej zdolnej narzucić poddanym nową religię — jak w rozmowie z „KW” zauważał w przeszłości historyk Dariusz Baronas, późne powstanie państwa litewskiego i późny chrzest są ze sobą bezpośrednio powiązane.

Decydującym dla Litwy impulsem okazała się unia w Krewie z 14 sierpnia 1385 r.: Władysław Jagiełło, obejmując koronę polską, zobowiązał się ochrzcić własny kraj, co nastąpiło w 1386 r. Można więc powiedzieć, że Litwa również w tym roku obchodzi okrągłą rocznicę chrztu.

Historyk wyjaśniał też, że wybór katolicyzmu nie był wcale oczywisty, gdyż duża część kraju już wyznawała prawosławie. „To, że Litwa wybrała katolicyzm, to zasługa Jagiełły i jego otoczenia. Im cywilizacja zachodnia wydała się bardziej atrakcyjna” — wyjaśniał Dariusz Baronas. ■

Opr. J.B. na podst. KW, mat. pras.

Chrzest Polski nakreślił kierunek dla regionu, a kierunek ten wpłynął na kulturę Polski, później też Litwy, w kolejnych wiekach (na zdjęciu: jeden z cmentarzy na Wileńszczyźnie) Fot. Apolinary Klonowski

Referendum ws. definicji rodziny? Prawniczka: propozycje są sprzeczne z ustawą zasadniczą

Antoni Radczenko

Prawniczka dr Elena Masnevaite w rozmowie z „KW” sądzi, że proponowane poprawki do Konstytucji są sprzeczne z ustawą zasadniczą.

Sejm, w miniony czwartek, wstępnie zaaprobował projekt dotyczący poprawek do Konstytucji RL w sprawie definicji rodziny. Pod projektem złożyło podpisy ponad 60 posłów i posłanek. Zgodnie z projektem w referendum konsultacyjnym obywatele zostaliby zapytani, czy zgadzają się, aby „w Konstytucji bezpośrednio zostało zapisane, że stosunki prawne rodziny wynikają wyłącznie z małżeństwa mężczyzny i kobiety, macierzyństwa oraz ojcostwa”. Referendum miałoby się odbyć wraz z wyborami do rad samorządowych i merów na wiosnę 2027 r.

PROJEKT SINICY

Projekt zaproponowany przez posła mieszaną grupę posłów Vytautas Sinicy poparło 50 parlamentarzystów, 35 głosowało przeciw, a sześciu wstrzymało się od głosu. Teraz projekt trafi do sejmowych komisji i komitetów. Na salę plenarną ma powrócić 21 maja. „Z prawnego punktu widzenia państwo potrzebuje definicji tego, czym jest rodzina. W Konstytucji RL istnieje definicja małżeństwa, ale nie ma definicji rodziny” — powiedział podczas prezentacji Sinica.

Politycy sprzeciwiający się projektowi uważają, że takie referendum byłoby niezgodne z konstytucją, to próba zawężenia pojęcia rodziny do rodziny małżeńskiej oraz dyskryminacja innych form rodzinnych. „Wszystkie rodziny zasługują na wsparcie i szacunek ze strony państwa” — oświadczył Simonas Gentvilas z Ruchu Liberalów.

Niewykluczone, że wraz z wyborami samorządowymi odbędzie się referendum w sprawie umocowania definicji rodziny w konstytucji.

Artykuł 38 Konstytucji stanowi, iż rodzina jest podstawą społeczeństwa i państwa **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Artykuł 38 Konstytucji stanowi, iż rodzina jest podstawą społeczeństwa i państwa. Państwo chroni i otacza opieką rodzinę, macierzyństwo, ojcostwo i dzieciństwo. Małżeństwo zawierane jest za wolną zgodą mężczyzny i kobiety. Państwo rejestruje małżeństwa, urodzenia i zgony. Uznaje także kościelną rejestrację małżeństwa.

POPRAWKA SPRZECZNA Z KONSTYTUCJĄ RL

Wykładowczyni prawa konstytucyjnego na Uniwersytecie Wileńskim dr Elena Masnevaite sądzi, że zaprezentowane poprawki są sprzeczne z ustawą zasadniczą.

— Po pierwsze, proponowana poprawka do Konstytucji jest

sprzeczna z Konstytucją, ponieważ łamie przyrodzone prawa człowieka. Po drugie, jest sprzeczna z międzynarodowymi zobowiązaniami Litwy. Jest sprzeczna z prawem unijnym, orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Poza tym sama kwestia jest nieprecyzyjnie sformułowana, a pytania na referendum mają być klarownie sformułowane, aby nie wprowadzać obywatela w błąd — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” ekspertka.

Zdaniem rozmówczyni proponowana definicja nie tylko dyskryminuje partnerstwo osób tej samej płci, ale również bardziej tradycyjne formy rodzinne.

— Zgodnie z proponowaną poprawką pojęcie rodziny będzie o wiele węższe niż dotychczas. Jest dyskryminująca, ponieważ zgodnie z tym sformułowaniem dziadkowie i wnukowie nie będą mogli stanowić rodziny.

13.>>

12.>>

Poza tym proponowana definicja związana jest wyłącznie z małżeństwem, a więc nawet partnerstwo między osobami odmiennej płci nie byłoby uwzględniane, chociaż Sąd Konstytucyjny wyjaśnił, że małżeństwo jest jedną, ale nie jedyną podstawą powstania rodziny — podkreśla Elena Masnevaite.

KOMENTARZ SEJMOWYCH PRAWNIKÓW

Zastrzeżenia wobec projektu miał również departament prawny kancelarii Sejmu.

„Dokonując oficjalnej wykładni konstytucji w sprawach, w których istotne były kwestie rozumienia i ochrony rodziny jako wartości konstytucyjnej, oraz stwierdzając wynikający z konstytucji obowiązek państwa do ochrony także rodzin innych niż oparte na małżeństwie, Sąd Konstytucyjny opierał się nie tylko na art. 38 ust. 1 i 2 Konstytucji, lecz także na jej art. 21 ust. 2 i 3, w których ustanowiono obowiązek państwa zapewnienia ochrony i poszanowania godności człowieka, na art. 22 ust. 1 i 4, gwarantujących prawo do ochrony życia prywatnego i rodzinnego, na art. 29, ustanawiającym zasadę równości i niedyskryminacji, a także na art. 135 ust. 1, w którym wyrażono zasadę poszanowania prawa międzynarodowego” — czytamy we wnioskach prawników.

Artykuł 38 Konstytucji stanowi, iż rodzina jest podstawą społeczeństwa i państwa. Państwo chroni i otacza opieką rodzinę, macierzyństwo, ojcostwo i dzieciństwo. Małżeństwo zawierane jest za wolną zgodą mężczyzny i kobiety. Państwo rejestruje małżeństwa, urodzenia i zgony. Uznaje także kościelną rejestrację małżeństwa. Prawa małżonków w rodzinie są równe. Prawem i obowiązkiem rodziców jest wychowanie dzieci na uczciwych ludzi i lojalnych obywateli oraz ich utrzymanie do pełnoletności. Obowiązkiem dzieci jest szanować rodziców, opiekować się nimi na starość i dbać o ich dziedzictwo.

Zgodnie z konstytucyjną ustawą o referendum, wniosek o ogłoszenie referendum może przedłożyć parlamentowi grupa co najmniej jednej czwartej wszystkich posłów. Decyzję w tej sprawie podejmuje Sejm. Referendum konsultacyjne uznaje się za ważne, jeżeli wzięła w nim udział ponad połowa obywateli uprawnionych do głosowania i wpisanych do rejestru wyborców. Jeśli za rozwiązaniem poddanym pod referendum opowie się co najmniej połowa uczestniczących w nim obywateli, kwestia realizacji wyrażonej woli musi zostać rozpatrzona przez Sejm nie później niż w ciągu miesiąca od ogłoszenia ostatecznych wyników referendum. ■

Teraz projekt, który poparało 50 parlamentarzystów, trafi do sejmowych komisji i komitetów. Na salę plenarną ma powrócić 21 maja **Fot. Ūla Liškevičiūtė, lrs.lt**

Abstynencja wpływa na uszkodzoną wątrobę

Nawet zaawansowana marskość wątroby nie musi być wyrokiem. Międzynarodowe badanie pokazuje, że całkowite odstawienie alkoholu może prowadzić do regeneracji narządu i cofnięcia groźnych powikłań. Badanie prowadzone przez Uniwersytet Medyczny w Wiedniu objęło 633 pacjentów z 17 ośrodków w Europie i Azji. Wszyscy cierpieli na zdekompensowaną marskość wątroby związaną z alkoholem i rozpoczęli abstynencję po wystąpieniu powikłań. W ciągu 5 lat ok. jedna trzecia chorych osiągnęła tzw. rekompensację, czyli całkowite ustąpienie objawów i poprawę funkcji wątroby. Dotąd ten etap choroby uznawano za nieodwracalny.

„Dane wyraźnie pokazują, że nawet po wystąpieniu ciężkich powikłań przebieg marskości wątroby nie musi być nieodwracalny” — powiedział Benedikt Hofer, współautor pracy.

Kluczowym czynnikiem okazała się szybka i całkowita abstynencja. Im wcześniej została wprowadzona, tym większe były szanse na poprawę. „Powstrzymanie się od alkoholu może nie tylko zatrzymać postęp choroby, ale u wielu pacjentów nawet doprowadzić do poprawy w marskości. Kluczowe jest jednak to, aby abstynencja została wprowadzona natychmiast po wystąpieniu powikłań — może to ponad dwukrotnie zwiększyć szanse na osiągnięcie rekompensacji” — tłumaczy kierujący pracami Thomas Reiberger. Znaczenie kliniczne tych wyników określono jako „uderzające”. Wśród pacjentów, którzy osiągnęli rekompensację i utrzymywali abstynencję, nie odnotowano zgonów związanych z chorobą wątroby. Ryzyko raka wątroby i ogólna śmiertelność były również niższe. „Rekompensacja nie jest już wyłącznie pojęciem teoretycznym, lecz stanem o coraz większym znaczeniu klinicznym, który może zasadniczo poprawić rokowanie pacjentów mimo zaawansowanej marskości wątroby” — podsumowuje prof. Reiberger.

Opr. J.B. na podst. PAP

Desperacka akcja litewskich rolników: mleko rozdawane przed siedzibą rządu

Honorata Adamowicz

W ubiegłym tygodniu, 9 kwietnia przed siedzibą rządu w Wilnie rolnicy rozdawali za darmo mleko — symbolicznie pokazując, że producenci otrzymują tylko ułamek końcowej ceny swoich produktów. Jak w rozmowie z „KW” podkreślili przedstawiciele sektora mleczarskiego, był to desperacki apel, który ostrzega: jeśli państwo nie zareaguje, litewskie gospodarstwa mleczne będą masowo się zamykać, a kraj może zostać bez własnego mleka.

NIESPRAWIEDLIWE CENY I APEL O UWAGĘ

— Celem akcji było zwrócenie uwagi społeczeństwu na trudną sytuację producentów mleka. od jesieni ubiegłego roku ceny skupu mleka dla rolników stale spadają, podczas gdy w sklepach obserwujemy odwrotny trend, ceny rosną. Nie spadają ani ceny produktów mlecznych, ani samego mleka. Rolnicy podkreślają, że brak jest sprawiedliwego podziału zysku, ich koszty ciągle rosną. Drożeje paliwo, nawozy i inne niezbędne środki, w związku z czym wiele gospodarstw działa ze stratą. Żaden biznes nie jest w stanie długo funkcjonować „na minusie” — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przekonuje Eimantas Bičius, dyrektor Litewskiego Stowarzyszenia Producentów Mleka.

Jak mówi Bičius, rozdawanie mleka społeczeństwu również kosztuje, jednak rolnicy zaznaczają, że robią to nie z dobrobytu. Akcja jest desperackim sposobem zwrócenia uwagi na coraz trudniejszą sytuację, która staje się katastrofalna. Producenci mleka są zmuszeni podejmować działania.

Bičius podkreśla, że w tym roku odbywały się już różne posiedzenia, spotkania z premier i dyskusje, jednak jak dotąd nie ma wymiernych rezultatów. W związku z tym

Akcja rozdawania mleka jest desperackim sposobem zwrócenia uwagi na coraz trudniejszą sytuację Fot. Marian Paluszkiewicz

rolnicy, tracąc cierpliwość, zainicjowali tę akcję, chcąc pokazać, że produkcja mleka często odbywa się poniżej kosztów własnych.

POTRZEBA INTERWENCJI PAŃSTWA

Choć istnieje nadzieja, że ceny w przyszłości się odbiją, obecnie rolnicy podkreślają konieczność interwencji państwa i wsparcia, aby mogli przetrwać. Ostrzegają — jeśli sytuacja się nie zmieni, gospodarstwa będą masowo zamykane, a litewskiego mleka może całkowicie zabraknąć.

— Podstawowa cena skupu mleka znacząco różni się w zależności od wielkości gospodarstwa. Rolnicy prowadzący mniejsze gospodarstwa otrzymują za litr mleka około 12 centów. Większe gospodarstwa, które dysponują nowocześniejszymi urządzeniami i mogą produkować więcej mleka, otrzymują nieco wyższe stawki od 20 do 30 centów za litr. Większe gospodarstwa, które się zmodernizowały i wzięły kredyty, znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji otrzymując państwowe wsparcie, zobowiązały się zwiększać produkcję i nie mogą jej przerwać, dlatego nie wiedzą, co dalej robić — tłumaczy nasz rozmówca.

DRAMATYCZNIE SPADA LICZBA GOSPODARSTW MLECZNYCH

Obecnie mleko do skupu sprzedaje około 7 450 gospodarstw. W całej Litwie jest około 14 tys. osób posiadających krowy, ale część z nich wykorzystuje mleko tylko dla siebie lub sprzedaje sąsiadom. Każdego miesiąca odnotowuje się malejącą liczbę gospodarstw mlecznych — coraz więcej z nich zaprzestaje działalności.

W tym roku swoją działalność zakończyło 1 777 gospodarstw mlecznych. Wiele rolników zmaga się z narastającymi kosztami produkcji — drożeje paliwo, nawozy, energia — podczas gdy ceny skupu mleka pozostają niskie, co sprawia, że prowadzenie gospodarstwa staje się coraz trudniejsze, a perspektywy na utrzymanie produkcji mleka w kraju są niepewne.

Litewscy rolnicy obecnie otrzymują w Unii Europejskiej jedne z najniższych cen skupu mleka porównywalne jedynie z rolnikami w Belgii. Dodatkowo ich sytuacja jest pogarszana przez fakt, że przysługujące im dopłaty i wsparcie finansowe są również jednymi z najniższych w UE. ■

Kakao staniało, czekolada zaś nadal droga. Handlowcy wskazują na producentów

Honorata Adamowicz

Jeszcze w grudniu 2024 r. cena ziaren kakao biła rekordy — sięgała 12 tys. dolarów (ok. 10,5 tys. euro) za tonę. Dziś to już około 2,8 tys. euro. Różnica jest ogromna, ale konsumenci nie odczuwają jej przy kasie.

HANDEL SIĘ BRONI: CENY USTALAJĄ PRODUCENCI

Przedstawiciele największych sieci handlowych w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” przekonują, że nie mają bezpośredniego wpływu na ceny czekolady. Jak podkreślają, detaliczni sprzedawcy nie kupują kakao, lecz gotowy produkt od producentów, a to właśnie ich polityka cenowa decyduje o tym, ile płaci klient.

— Czekolada dostępna dziś na półkach została wyprodukowana z kakao kupionego wcześniej, w czasie, gdy jego ceny były znacznie wyższe. Najwięksi producenci w wielu krajach Europy nie tylko nie obniżali ostatnio cen, ale wręcz je podnosili. Gwałtowny wzrost cen kakao był przenoszony na konsumentów stopniowo, dlatego również ewentualne spadki nie są natychmiastowe — mówi Gintarė Kitovė z sieci IKI.

W GRĘ WCHODZI TEŻ KILKA INNYCH CZYNNIKÓW

Ekspertki podkreślają, że ceny czekolady nie zależą wyłącznie od ceny kakao na giełdach. W grę wchodzi także inne czynniki: koszty energii, transportu, opakowań czy rosnące wynagrodzenia.

— Nawet jeśli surowiec tanieje, producenci nadal ponoszą wysokie koszty działalności. To sprawia, że ceny końcowe nie spadają tak szybko, jak mogliby oczekiwać konsumenci. Na rynku widać jednak pierwsze oznaki odwrócenia trendu. Ceny części produktów zwłaszcza lokalnych

Ceny surowca kakaowego na rynku światowym spadły do poziomów niewidzianych od dawna, jednak czekolada na półkach sklepowych nie staniała od czasu, gdy wcześniej znacząco zdrożała. Handlowcy w rozmowie z „KW” wskazują na producentów.

producentów i marek własnych spadły w ostatnich miesiącach o 10-15 proc. Coraz częściej pojawiają się też promocje. Tendencje spadkowe są widoczne, ale na razie dotyczą głównie mniejszych producentów — podkreśla przedstawicielka IKI.

UMOWY BLOKUJĄ OBNIŻKI

Podobnego zdania jest Marius Tilmantas, dyrektor działu zakupów sieci handlowej „Maxima”. Jak wyjaśnia, kluczową rolę odgrywają długoterminowe umowy.

Ekspertki podkreślają, że ceny czekolady nie zależą wyłącznie od ceny kakao na giełdach. W grę wchodzi także inne czynniki: koszty energii, transportu, opakowań czy rosnące wynagrodzenia.

— Producenci czekolady często są związani długoterminowymi umowami na dostawy kakao, które podpisywali w czasie, gdy ceny surowca były najwyższe. W praktyce oznacza to, że nawet dziś — mimo wyraźnych spadków na giełdach — wciąż kupują kakao po znacznie wyższych stawkach niż obecnie obowiązujące. To właśnie dlatego obniżki cen w sklepach pojawiają się z opóźnieniem i nie są od razu odczuwalne dla konsumentów. Spadek cen kakao nie przekłada się automatycznie na tańszą czekoladę, ponieważ na jej końcową cenę wpływa wiele czynników. Wśród nich są nie tylko koszty surowca, ale także produkcji, transportu, energii czy wynagrodzeń — podkreśla Marius Tilmantas.

Jak jednak dodaje, pojawiają się pierwsze sygnały zmian. W drugiej połowie roku sytuacja może się stopniowo poprawiać, gdy droższe kontrakty wygasną, a producenci zaczną zawierać nowe umowy już na korzystniejszych warunkach. ■

Ceny części produktów zwłaszcza lokalnych producentów i marek własnych spadły w ostatnich miesiącach o 10-15 proc. Fot. Marian Paluszkievicz

Arvydas: „Czasem cena poświęcenia bywa bardzo wysoka – i niesprawiedliwa”

„Odkąd pamiętam — Stefania zawsze pomagała innym. Nieraz kosztem własnego zdrowia. Niektóre ludzkie serca są po prostu stworzone do niesienia bezinteresownej pomocy...” — mówi znany litewski łucznik Arvydas Bagarauskas, dzieląc się historią swojej miłości i oddania.

UKOCHANY SPORT

— Moją żonę Stefanię poznałem, kiedy pracowaliśmy w tej samej organizacji — opowiada Arvydas Bagarauskas, jeden z najznakomitszych litewskich łuczników. — Była bardzo piękna, urocza, serdeczna i niezwykle uporządkowana. Od razu bardzo się sobie spodobałiśmy i niedługo potem stanęliśmy razem przed ołtarzem.

Dopiero później Arvydas dowiedział się, że Stefania pochodzi ze starej i bardzo szanowanej rodziny, której historia sięga 1967 r. W tamtym czasie młody mężczyzna studiował w Wileńskim Instytucie Pedagogicznym, natomiast Stefania była absolwentką Technikum Przemysłu Lekkiego (...).

— Ponieważ jeszcze przed pójściem do wojska miałem już tytuł mistrza sportu ZSRR w łucznictwie, skierowano mnie do służby w wojskowym batalionie sportowym w Rydze — kontynuuje. — Sama służba nie była szczególnie ciężka, ale treningi były bardzo intensywne. Później przez wiele lat byłem członkiem reprezentacji Litwy w łucznictwie i brałem udział w Spartakiadzie Narodów ZSRR.

Dziś sportowiec ma 72 lata, ale wciąż pozostaje aktywny.

— Strzelać z łuku zacząłem w 1968 r. i robię to do dziś — wyznaje. — Obecnie jestem najdłużej strzelającym z łuku zawodnikiem na Litwie. Nie porzucam ukochanego sportu — w soboty regularnie bierzemy udział w zawodach.

Arvydas nie zaprzecza, że są osoby starsze od niego, które również strzelają z łuku, podkreśla jednak, że nie zna nikogo, kto uprawiałby ten sport nieprzerwanie przez tak długi czas.

— Staram się, jak to się mówi, nie być typowym emerytem — śmieje

się sportowiec. — Nie spędzam dni w fotelu z pilotem w ręku ani nie zaglądam bez przerwy do lodówki po „małe co nieco”. O, nie!

Arvydas nie tylko nadal strzela z łuku i bierze udział w zawodach, lecz także każdego dnia odwiedza swoją ukochaną żonę Stefanię, która obecnie przebywa w wileńskim Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki.

UKOCHANA STEFANIA

Mówiąc o żonie, Arvydas z trudem powstrzymuje wzruszenie.

— Stefania była jak Matka Teresa — mówi. — Miała w sobie niezwykłą, niemal bezgraniczną potrzebę pomagania innym.

Jak podkreśla Arvydas, jego żona troszczyła się o wszystkich wokół siebie — o bliskich, znajomych i współpracowników. Była zawsze w ruchu, gotowa pośpieszyć z pomocą, zrobić wszystko, co tylko było w jej mocy, by wesprzeć innych. Z czasem jednak ten nieustanny wysiłek i oddanie zaczęły nadwyręzać jej własne siły.

— Stefania była jedną z tych osób, które biorą na siebie zbyt wiele obowiązków i zbyt wiele trosk o innych — wspo-

mina mężczyzna. — Niemal nieustannie brakowało jej snu. Spała może trzy, najwyżej cztery godziny na dobę, bo wciąż martwiła się, czy zdąży ze wszystkim, co sobie zaplanowała. Nawet, gdy wracała z pracy niewyspana, od razu zabierała się za domowe obowiązki. Bardzo zależało jej na tym, aby dzieci były zadbane, czyste, dobrze ubrane i żeby zawsze czekał na nie ciepły posiłek.

Gdy ktoś z jej znajomych lub współpracowników zachorował, Stefania od razu starała się pomóc — podpowiadała, gdzie można się zgłosić, próbowała przyspieszyć wizytę u lekarza lub znaleźć miejsce w szpitalu. Zawsze robiła wszystko, co było w jej mocy. (...) Jak podkreśla Arvydas, jej pracowitość i zaangażowanie przejawiały się w każdej sferze życia.

— W naszym domu panował idealny porządek — wspomina Arvydas. — Wszystko zawsze czyste, wyprane, starannie wyprasowane. Mamy też domek letniskowy w rejonie malackim, więc można by pomyśleć, że jedzie się tam po prostu odpocząć — posiedzieć nad jeziorem, pójść do lasu po jagody albo grzyby.

17.>>

Arvydas przyznaje, że opieka hospicjum okazała się wsparciem nie tylko dla Stefanii, ale również dla niego

16.>>

Ale dla Stefanii wypoczynek nad jeziorem wcale nie był najważniejszy! W domku nie było nawet drobinki kurzu — wszystko było nieskazitelnie czyste i starannie uporządkowane, nawet zasłony zawsze świeżo wyprane. O sobie nie wspomnę — wszystkie moje koszule Stefania sama prala i prasowała.

Arvydas z żalem przyznaje, że niezwyczajną pracowitość i surowe wymagania, jakie Stefania stawiała samej sobie, z czasem bardzo odbiły się na jej zdrowiu.

— Nie mogę sobie wybaczyć, że pozwoliłem żonie doprowadzić się do takiego wyczerpania, że jej organizm w końcu nie był w stanie tego unieść — wspomina Arvydas. — Ale nie potrafiłem jej zmienić. Ona po prostu nie umiała nic nie robić. Zawsze musiała być czymś zajęta, zawsze troszczyła się o innych — nieraz kosztem własnego zdrowia.

PIERWSZE OZNAKI CHOROBY

Choroba przyszła niemal niezauważenie.

— Żona zachorowała na chorobę Parkinsona — opowiada Arvydas. — To choroba, która pojawia się wtedy, gdy organizm przez długi czas jest nadmiernie przeciążony, zwłaszcza jeśli wyczerpany zostaje układ nerwowy. Nie przychodzi nagle — rozwija się powoli, niemal niepostrzeżenie. Stefania latami żyła w ogromnym napięciu i ciągłym wysiłku. W końcu jej organizm, układ nerwowy i całe ciało nie były w stanie tego udźwignąć.

Dziś, z perspektywy czasu, mężczyzna dobrze pamięta, kiedy pojawiły się pierwsze symptomy.

— Na początku choroba Stefanii objawiała się większą nerwowością, bo zawsze chciała zrobić więcej, niż była w stanie — wspomina Arvydas. — A kiedy czegoś nie mogła doprowadzić do końca, bardzo się tym przejmowała. Była przyzwyczajona, że jeśli się czegoś podejmuje, musi to dokończyć. Gdy zaczynała jej brakować sił albo coś się nie udawało, bardzo się denerwowała.

Jak dodaje sportowiec, z czasem jego małżonka zaczęła miewać coraz większe problemy ze snem:

— Spała może trzy godziny, najwyżej cztery, bo cały czas martwiła

się, czy zdąży ze wszystkim, co sobie zaplanowała. Czy taki sen wystarcza, żeby organizm się zregenerował? Przecież to było zwyczajne wyniszczanie samej siebie!

Kiedy stan zdrowia kobiety zaczął się pogarszać, Arvydas poprosił ją, żeby poszła do lekarza — i rzeczywiście to zrobiła.

— Ale to właściwie nic nie zmieniło — dodaje. — Przepisano jej jakieś suplementy i na tym się skończyło... I to miało być leczenie!

NIEPOKOJĄCY ZWROT W CHOROBY

Wkrótce okazało się, że dotychczasowe leczenie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, a stan kobiety zaczyna się wyraźnie pogarszać. Trafiła do szpitala.

— Na początku wszystko wydawało się w porządku, ale pewnego dnia ze szpitala zadzwoniono do nas z informacją, że Stefanię trzeba pilnie przewieźć do głównego szpitala w Santaryszkach — wspomina Arvydas. — Nie bardzo było wiadomo, skąd taki pośpiech, jednak lekarze najwyraźniej dostrzegli coś, co wymagało natychmiastowej interwencji.

Po przetransportowaniu kobiety do Santaryszek zaczęto mówić o potrzebie dalszego leczenia w ośrodku rehabilitacyjnym, a nawet o umieszczeniu jej w domu opieki.

— Wtedy po raz pierwszy usłyszałem o Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki — mówi Arvydas. — Moi krewni wcześniej oddali tam swoją mamę i mówili, że opieka w tym miejscu jest wyjątkowa.

Arvydas nie zwlekał — od razu zadzwonił do hospicjum. Usłyszał, że właśnie zwolniło się jedno miejsce i Stefania może zostać przyjęta.

— Ale właśnie wtedy, jak na złość, porozmawiałem z kilkoma „wszystkowiedzącymi” osobami, które zaczęły mnie przekonywać, żebym nie oddawał żony do hospicjum, bo jeszcze za wcześnie — kontynuuje Arvydas. — Ponieważ sam w tamtym czasie niewiele o nim wiedziałem, ich słowa bardzo mnie zaniepokoiły i wpłynęły na moją decyzję. W końcu zadzwoniłem do hospicjum i powiedziałem, że na razie Stefania zostanie w domu.

Pracownica hospicjum była wtedy wyraźnie zaskoczona — dziś Arvydas rozumie, dlaczego.

— Wtedy nie zdawałem sobie jeszcze sprawy, jak trudno dostać się do hospicjum — wspomina mężczyzna. — Liczba miejsc jest tam bardzo ograniczona. Otrzymałem taką wyjątkową szansę, a jednak z niej nie skorzystałem.

Posłuchał rad innych ludzi, postanowił wtedy spróbować umieścić żonę w innej placówce opiekuńczej i tam ją przewiózł. Szybko się jednak tym miejscem rozczarował.

W końcu zdecydował się zabrać Stefanię z powrotem i ponownie poprosić o przyjęcie jej do hospicjum.

— Zadzwoniłem do hospicjum jeszcze raz — mówi dalej. — Przyznałem wtedy, że po naszej pierwszej rozmowie dałem się zwieść i dlatego nie przywiozłem tam żony. Niestety usłyszałem, że miejsc już nie ma — wszystkie łóżka były zajęte. Bardzo mnie to zmartwiło. Opieka nad chorą osobą w domu jest niezwykle trudna, a ja nie miałem ani odpowiedniej wiedzy, ani przygotowania.

Niespodziewanie po kilku dniach zadzwoniła do niego pracownica hospicjum z wiadomością, że właśnie zwolniło się jedno miejsce.

— Potem wszystko potoczyło się bardzo szybko — westchnął Arvydas. — Przyjechaliśmy od razu i Stefanię przyjęto już na miejsce.

INNY WYMIAR OPIEKI

Sportowiec nie kryje zdumienia, że w rzeczywistości hospicjum okazało się zupełnym przeciwieństwem tego, co wcześniej widział w szpitalach.

— Zaskoczyła mnie ogromna troska personelu o pacjentów i doskonała organizacja nawet w najdrobniejszych sprawach — mówi. — W hospicjum chorzy otrzymują trzy posiłki dziennie, a jedzenie jest naprawdę bardzo dobre.

Mężczyzna od razu zwrócił uwagę na kilka rzeczy: w hospicjum panowała niezwykła czystość, często zmieniano pościel, pacjentami opiekowała się psycholożka, w kaplicy regularnie odprawiano msze święte, chorych odwiedzali wolontariusze.

18.>>

17.>>

Takie formy wsparcia rzadko się spotyka w innych placówkach. Co więcej — wszystko to było dostępne bezpłatnie. Szczególne wrażenie zrobił na nim zespół pracowników hospicjum.

— Pracownicy hospicjum byli dla mnie prawdziwym odkryciem — wspomina Arvydas. — Rzadko spotyka się ludzi tak oddanych i życzliwych. Zespół jest świetnie dobrany i z ogromną rzetelnością wykonuje swoją pracę. Przychodzę do Stefani, patrzę — jest starannie uczesana, ma umytą głowę, związane włosy, obcięte paznokcie... Słowem, nie przypuszczałem nawet, że taka opieka w ogóle jest możliwa.

Jak zauważa, o taki porządek i najmniejsze gesty opieki trzeba dbać każdego dnia.

— Przychodzę odwiedzić Stefanię, a pielęgniarka mówi do mnie: „Proszę na chwilę wyjść, zaraz zmienimy pieluchę”. Wracam po kilkunastu minutach i widzę, że wszystko jest już zrobione — pościel zmieniona, żona zadbaną, uczesana.

Te sceny przywodzą Arvydasowi na myśl jego sowiecką przeszłość i szpitale z tamtych lat.

— Wychowałem się w czasach sowieckich, dlatego miałem zupełnie inne doświadczenia z medycyną i z tym, jak wyglądały szpitale — opowiada mężczyzna. — To, co widzę dziś w hospicjum, w porównaniu z tamtymi realiami jest jak dzień i noc (...).

Arvydas przyznaje, że opieka hospicjum okazała się wsparciem nie tylko dla Stefani, ale również dla niego.

— Proszę sobie wyobrazić, w jakiej byłbym sytuacji, gdyby Stefania była teraz w domu — mówi mężczyzna, wyraźnie poruszony. — Co miałbym zrobić, jak miałbym się nią zająć? Musiałbym trzy czy cztery razy dziennie przygotowywać jej specjalne posiłki, karmić ją, zmieniać pieluchy, pomagać w kąpieli... Mam już 72 lata. Najzwyczajniej nie dałbym rady fizycznie. Dlatego tak bardzo to wszystko doceniam.

Mimo znakomitej opieki w hospicjum Arvydas codziennie odwiedza ukochaną.

— Do żony w hospicjum przychodzę codziennie, choć wciąż

■ Sam ją karmię i staram się przy niej pomagać na tyle, na ile potrafię — mówi Arvydas

jeszcze pracuję — opowiada Arvydas. — Sam ją karmię i staram się przy niej pomagać na tyle, na ile potrafię. Nie dlatego, że nie ufam personelowi, ale dlatego, że chcę być przy niej i dbać o nią, ile jestem w stanie.

(...) Zapytany o to, czy hospicjum jest w Litwie potrzebne, Arvydas reaguje z wyraźnym zdziwieniem.

— Opieka hospicyjna i pomoc w sytuacji, gdy w domu jest ciężko chora osoba, są naprawdę nie do przecenienia — mówi mężczyzna. — Nie wiem, jak działają inne hospicja ani czy w innych miastach Litwy są podobne miejsca, ale to, co w Wilnie robi hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki, jest prawdziwym cudem.

Jak mówi Arvydas, choroba nie wybiera — nie patrzy ani na narodowość, ani na wiek, ani na płeć. Potrafi uderzyć nagle, w człowieka albo w jego najbliższych, pozostawiając poczucie bezradności i niepewności. W takich chwilach człowiek chwytta się każdego koła ratunkowego, każdej nadziei.

— Dlatego — podkreśla — gdy nagle pojawia się tak wielka i profesjonalna pomoc, można to uznać za prawdziwy cud.

Arvydas wciąż bardzo kocha swoją żonę. I dodaje, że gdyby los jeszcze raz postawił go przed wyborem życiowej partnerki, bez wahania wybrałby Stefanię.

— Dziś na pewno nie pozwoliłbym Stefani tak się wyczerpywać — mówi. — Troszczyła się o wszystkich wokół, tylko nie o siebie, aż w końcu doprowadziła się do całkowitego wyczerpania i choroby. Rozumiem, że niektóre ludzkie serca są po prostu stworzone do niesienia bezinteresownej pomocy. Ale czasem cena takiego poświęcenia bywa bardzo wysoka — i niesprawiedliwa.

POMOC HOSPICIUM W NAJTRUDNIEJSZYCH CHWILACH ŻYCIA

Ponad 260 specjalistów i wolontariuszy Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie każdego dnia towarzyszy osobom zmagającym się z ciężką chorobą, a w konsekwencji również z bólem, lękiem i niepewnością.

Opieka hospicjum — zarówno w domu pacjenta, jak i w oddziale stacjonarnym — jest bezpłatna i dostępna przez całą dobę, dla dorosłych i dzieci.

Wesprzyj osoby ciężko chore i przekaz 1,2 proc. podatku dochodowego na Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie.

Więcej informacji:

<https://bit.ly/KaipPadeti>

Hospicjum bł. ks. Michała
Sopoćki w Wilnie
Fot. archiwum pryw. A.B.,
opr. red. A.K.

DKP zaprasza – miłośników historii i nie tylko – na wyjątkowy spektakl pt. „Kryptonim: Kozy”

„Przeszukując historyczne archiwa w poszukiwaniu tożsamości naszej miejscowości, Robert Góra, jeden z założycieli Kojzskiego Kolektywu Artystycznego, natrafił na niezwykle ślad: artykuł o Wileńskich Łączniczkach, których oddział nosił tę samą nazwę, co nasza gmina – „Kozy”. To odkrycie stało się impulsem do powstania tego projektu” – mówi reżyserka Maria Potoczek.

Już 24 kwietnia 2026 r. o godz. 18.30 na scenie Sali Teatralnej Domu Kultury Polskiej w Wilnie Kojzski Kolektyw Artystyczny wystawi wyjątkową sztukę, której scenariusz powstał w oparciu o książkę Magdaleny Semczyszyn pt. „Wileńska łączniczka AK. Z Danutą Szyksznian-Ossowską »Sarenką« rozmawia Magdalena Semczyszyn”.

HOŁD ZŁOŻONY DZIELNYM WILEŃSKIM PATRIOTKOM

„Praca nad tym spektaklem była dla nas procesem odkrywania historii trudnej, bolesnej, a jednocześnie fascynującej. Przygotowując scenariusz, zgłębiliśmy losy Polaków walczących w Wilnie. Jednym z najbardziej wstrząsających i bolesnych odkryć była dla nas historia Ponar. To miejsce, będące niemym świadkiem masowych zbrodni, uświadomiło nam, jak wiele białych plam wciąż istnieje w naszej zbiorowej pamięci” – kontynuuje Maria Potoczek.

Spektakl „Kryptonim: KOZY” to hołd złożony wileńskim dziewczętom, patriotkom narażającym swoje życie i podejmującym się niebezpiecznych zadań. Kobięcą siatkę łączności w Wilnie zorganizowała nauczycielka Maria Tomkiewicz, ps. „Grażyna”. Zaangażowało się w nią około dziesięciu dziewczyn, w tym „Sarenka”, która już w wieku 14 lat została łączniczką okręgu wileńskiego Związku Walki Zbrojnej. Grupa łączniczek z czasem została żartobliwie na-

zwana „Kozami”. Dziewczęta zajmowały się przerzutem fałszywych dokumentów, podziemnej poczty, meldunków, rozkazów oraz prasy konspiracyjnej. Niekiedy przekazywały broń, żywność i leki innym komórkom. Wiele spośród nich zostało aresztowanych przez Gestapo lub później NKGB, były torturowane i zesłane do łagrów.

WSPÓLNOTA, DLA KTÓREJ TEATR TO SPOSÓB NA ŻYCIE

„Spektakl spotkał się z wyjątkowym przyjęciem w Gminie Kozy. Trzykrotnie graliśmy przy pełnej widowni, czując ogromne zaangażowanie i wzruszenie widzów. Historia Wilna rezonuje

w każdym z nas, dotyka wspólnego mianownika: ceny wolności. Niemal każda polska rodzina nosi w sobie pamięć o kimś, kto przelewał krew za Ojczyznę? – opowiada reżyserka.

Kojzski Kolektyw Artystyczny to przede wszystkim zgrana grupa przyjaciół z malowniczych Kóz na Podbeskidziu, których od dekady łączy nierozdzielna więź i bezgraniczna miłość do sztuki. Zespół tworzą pasjonaci w różnym wieku i różnych zawodów. Nie są oni aktorami zawodowymi, lecz oddanymi amatorami, którzy na co dzień zajmują się zupełnie innymi profesjami. To wspólnota, dla której teatr to nie tylko pasja, ale przede wszystkim sposób na życie, szczerzy dialog z widzem i nieustanna radość z tworzenia czegoś wyjątkowego ramie w ramie.

„Droży Widzowie, Kochani Mieszkańcy Wilna! Spotkanie z Wami to dla nas wielkie święto! Przywozimy do Waszego wyjątkowego miasta opowieść prosto z serca i już nie możemy się doczekać wspólnego wieczoru w teatrze. Do zobaczenia!” – Kojzski Kolektyw Artystyczny zaprasza na spektakl „Kryptonim: KOZY”.

Inf. DKP w Wilnie

24 kwietnia 2026 r. o godz. 18.30 na scenie Sali Teatralnej Domu Kultury Polskiej w Wilnie Kojzski Kolektyw Artystyczny wystawi wyjątkową sztukę, której scenariusz powstał w oparciu o książkę Magdaleny Semczyszyn pt. „Wileńska łączniczka AK.”

Spektakl „Kryptonim: KOZY” to hołd złożony wileńskim dziewczętom, patriotkom narażającym swoje życie i podejmującym się niebezpiecznych zadań **Fot. P. Jakubowski**

„Dar” — wystawa obrazów Katarzyny Karpowicz inspirowanych twórczością Czesława Miłosza

Serdecznie zapraszamy na wernisaż pierwszej na Litwie wystawy Katarzyny Karpowicz inspirowanej twórczością polskiego Noblisty — Czesława Miłosza.

Wydarzenie odbędzie się 17 kwietnia 2026 r., o godz. 17.30 w Litewskiej Bibliotece Narodowej im. Martynasa Mažvydasa, 5 piętro, atrium (al. Gedimino 51, Wilno). Wystawa będzie czynna do 27 maja 2026 r. Wstęp wolny.

WIERSZ POETY DAŁ TYTUŁ CAŁEJ WYSTAWIE

Chcemy, żeby zarówno miłośnicy literatury, jak i malarstwa, mogli zapoznać się z obrazami artystki. Jej obrazy nie są ilustracjami do utworów Cz. Miłosza, ale tylko i wyłącznie inspiracją do opowiedzenia (czy raczej namalowania) wykreowanych przez malarzkę historii. Wiersz poety „Dar” — poetycka refleksja nad doczesnym życiem — dał tytuł całej wystawie. Obrazy Katarzyny Karpowicz, jak i poezja Czesława Miłosza łączą zachwyt nad pięknem świata i jasną stroną życia, które przeplatają się z tą ciemną, podszytą niepokojem i lękiem.

„Historia przygotowywania polsko-litewskiej wystawy Katarzyny Karpowicz to ciąg szczęśliwych zbiegów okoliczności, zaskakujących spotkań i odkryć, nie bez magii (a może przeznaczenia?) w tle. Słowo »dar«, użyte w tytule, też nabrało w kontekście tej wystawy dodatkowych znaczeń. Dla mnie osobiście darem losu okazało się to, że dyplomatyczne ścieżki zawiodły mnie do Wilna, gdzie, mając narzędzia do promowania polskiej kultury, mogłem zorganizować pierwszą na Litwie prezentację twórczości mojej ulubionej i tak wysoko cenionej w kręgach miłośników sztuki malarki” — napisał dr Piotr Drobniak, kurator wystawy, dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie, literaturoznawca.

O MALARCE

Katarzyna Karpowicz — malarka, urodzona w 1985 roku w Krakowie. Uznana za talent młodego pokolenia,

■ Jeden z obrazów Katarzyny Karpowicz

w latach 2014-2019 była stale notowana w pierwszej dziesiątce rankingu Kompas Młodej Sztuki; w 2017 i 2018 zdobyła w nim drugie miejsce.

Prace Katarzyny Karpowicz znajdują się w kolekcji Muzeum Sztuki Współczesnej w Gdańsku, Muzeum POLIN w Warszawie oraz wielu kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

WILEŃSKA WYSTAWA

Wileńskiej wystawie towarzyszy dwujęzyczny katalog.

■ W latach 2014-2019 malarka była stale notowana w pierwszej dziesiątce rankingu Kompas Młodej Sztuki; w 2017 i 2018 zdobyła w nim drugie miejsce

Z okazji 115. rocznicy urodzin Czesława Miłosza w Stolicy Kultury Litwy w ramach Festiwalu Czesława Miłosza w dniu 9 czerwca o godz. 16.00 w Muzeum Regionalnym w Kiejdanach odbędzie się kolejna odsłona wystawy Katarzyny Karpowicz „Dar”.

Organizatorzy: Instytut Polski w Wilnie, Litewska Biblioteka Narodowa im. Martynasa Mažvydasa, Muzeum Regionalne w Kiejdanach. ■

Inf. i fot. Instytut Polski w Wilnie, opr. red.

Alergia czy przeziębienie? Tych objawów na wiosnę doświadcza co czwarty mieszkaniec

Wiosną coraz więcej osób zmagają się z katarą i kichaniem, ale nie zawsze wiadomo, czy to alergia, czy przeziębienie. Badania pokazują skalę problemu na Litwie.

CORAZ WIĘCEJ ALERGII

Wiosną objawy alergii odczuwa 26 proc. mieszkańców kraju — wynika z badania Lietuvos draudimas. Specjaliści wskazują, że wzrost liczby alergii nie wynika wyłącznie z lepszej diagnostyki.

„W ostatnich dziesięcioleciach częstość występowania chorób alergicznych rzeczywiście rośnie, co potwierdzają badania epidemiologiczne w Europie i na całym świecie. Diagnostyka rzeczywiście uległa poprawie — dysponujemy dokładniejszymi badaniami i jaśniejszymi wytycznymi, jednak jednocześnie obserwujemy rzeczywisty wzrost zachorowań na choroby alergiczne, zwłaszcza wśród dzieci i młodych dorosłych mieszkających w miastach” — mówi Rūta Tamošiūnienė, alergolog i immunolog kliniczny w centrach medycznych Northway.

Ekspertka wskazuje na wpływ urbanizacji, zanieczyszczenia powietrza oraz zmian stylu życia, które zaburzają funkcjonowanie układu odpornościowego.

WIOSENNE PROBLEMY

Wiosna sprzyja nasileniu objawów ze względu na sezon pylenia.

„Wiosną zazwyczaj nie pojawiają się nowe rodzaje alergii — dominują alergie sezonowe związane z pyłkami drzew, a później traw. Jednak ze względu na zmiany klimatyczne sezon pylenia zaczyna się wcześniej, trwa dłużej i może być intensywniejszy, dlatego objawy u niektórych pacjentów stają się wyraźniejsze niż wcześniej” — zauważa Rūta Tamošiūnienė.

Alergolog podkreśla, że sezonowy charakter dolegliwości sprawia jedynie wrażenie ich „nagłego” pojawienia się. W rzeczywistości alergie zwykle rozwijają się wcześniej,

■ Sezon pylenia nasila objawy u wielu mieszkańców Fot. Freepik

choć nie zawsze zostają właściwie rozpoznane lub ocenione.

ALERGIA A PRZEZIĘBIENIE

Rozróżnienie obu schorzeń bywa trudne, jednak istnieją charakterystyczne symptomy.

„Dla alergii charakterystyczny jest przezroczysty, wodnisty katar, częste kichanie, swędzenie nosa i oczu oraz łzawienie. Objawy powtarzają się w określonej porze roku lub po kontakcie z alergenem i nie towarzyszy im gorączka. Natomiast przeziębienie częściej zaczyna się stopniowo, może towarzyszyć mu ogólne osłabienie, ból gardła, czasami temperatura wyższa niż normalna, a objawy zwykle ustępują w ciągu 5-10 dni” — mówi lekarka.

Podkreśla, że w przypadku utrzymujących się objawów konieczna jest konsultacja medyczna.

CZEKANIE, AŻ „PRZEJDZIE SAMO” — BŁĄD

Eksperci wskazują, że wielu pacjentów zbyt długo zwleka z konsultacją.

„Mieszkańcy często uważają, że katar lub kichanie to chwilowa niedogodność, która minie sama. Jednak w przypadku alergii objawy mogą powtarzać się przez długi czas

i znacząco wpływać na jakość życia — sen, wydajność w pracy, ogólne samopoczucie” — mówi Audrius Zinevičius, ekspert ds. ubezpieczeń specjalistycznych w Lietuvos draudimas.

Ekspert podkreśla, że samodzielne decyzje bez konsultacji z lekarzem często prowadzą do błędów, a niewłaściwie stosowane leki jedynie ukrywają objawy. W takich sytuacjach szybkim sposobem na ocenę stanu zdrowia i uzyskanie fachowych wskazówek są zdalne konsultacje medyczne.

„Nieleczona lub niewłaściwie leczona alergia może się nasilać. Alergiczny nieżyt nosa może przekształcić się w astmę oskrzelową, może rozwinąć się przewlekłe zapalenie zatok, zapalenie ucha, zaburzenia snu. Ciągłe zapalenie błony śluzowej zmienia jej strukturę, dlatego objawy mogą się nasilać” — ostrzega Rūta Tamošiūnienė.

Lekarka zaznacza, że ważne jest nie tylko chwilowe łagodzenie objawów, lecz także leczenie samej alergii i jej przyczyn. Terapia opiera się na unikaniu alergenów, farmakoterapii oraz immunoterapii, przy czym leki działają jedynie doraźnie, a immunoterapia może trwale zmienić reakcję układu odpornościowego i zmniejszyć lub wyeliminować objawy. ■

Opr. J.B. na podst.
inf. Lietuvos draudimas

Wesele łowickie – barwna opowieść o tradycji, obrzędzie i wspólnocie

Wesele łowickie należy do najbardziej widowiskowych i bogatych obrzędów ludowych w Polsce.

Przez stulecia było nie tylko uroczystością rodzinną, ale także wydarzeniem społecznym, w którym uczestniczyła cała wieś. Pełne było śpiewu, tańca, humorystycznych przyspiewek i symbolicznych gestów, przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Każdy element – od stroju panny młodej po oczepiny – niósł ze sobą znaczenie i głęboko zakorzeniony sens obyczajowy.

POWRÓT DO DOMU

Jednym z najbardziej charakterystycznych momentów wesela był powrót młodej pary do domu. Drzwi otwierano po uroczystych przyspiewkach, a rodzice witali nowożeńców chlebem i solą – znakami dostatku, pracy i gościnności. Panna młoda całowała chleb i przekazywała go panu młodemu, co symbolizowało wspólnotę i odpowiedzialność za przyszły dom. Następnie jedna z mężatek podawała jej małe dziecko – gest ten miał zapewnić młodej kobiecie macierzyństwo i płodność. Dopiero z tymi darami państwo młodzi mogli przekroczyć próg domu, za nimi zaś podążali weselni goście.

■ Chwila zadumy i modlitwa młodych

WAŻNY ELEMENT OBRZĘDU

Strój panny młodej był niezwykle ważnym elementem obrzędu. Na głowie nosiła wieniec ślubny wykonany przez drużny. Składał się on z czapeczki oraz przyszytego bukietu drobnych, kolorowych kwiatów, a z tyłu, niczym welon, spływały długie, barwne wstążki. Wieniec był symbolem panieństwa, młodości i czystości – jego utrata w czasie oczepin oznaczała wejście w nowy etap życia.

Po przyjęciu młodych rozpoczynały się tańce. Najpierw spokojniej-

sze, potem coraz żywsze: oberek, kujawiak, walczyk, polka. Towarzyszyły im improwizowane przyspiewki, często żartobliwe, komentujące zachowanie kucharek, drużbów, druhien czy muzykantów. Śpiewano nie tylko podczas tańca, ale także przy stołach, co tworzyło atmosferę wspólnoty i radości. Charakterystyczne było również rozmieszczenie weselników – panna młoda siedziała przy stole w towarzystwie starszyny, natomiast pan młody stał w drzwiach komory.

23.>>

■ Wesele łowickie należy do najbardziej widowiskowych i bogatych obrzędów ludowych w Polsce

22.>>>

Druźbowie nie zasiadali do stołu, lecz obsługiwali gości i czuwali nad porządkiem.

KULMINACYJNE OCZEPINY

Kulminacyjnym momentem wesela były oczepiny — jeden z najważniejszych obrzędów przejścia w kulturze ludowej. Po obiedzie, gdy wszyscy zostali obdarowani kołaczem, drużny zdejmowały pannie młodej wieniec i wkładały czepiec — symbol zamążpójścia i wejścia w rolę niewiasty. Towarzyszyły temu specjalne pieśni, pełne nostalgii i emocji, śpiewane w imieniu panny młodej. Zanim jednak przyjęła czepiec, dwukrotnie go odrzucała, co podkreślało wagę chwili i trud rozstania z panieństwem. Po oczepinach następowało zbieranie datków na czepiec. Pieniądze wrzucano do miski, a każdy, kto złożył datek, miał prawo zaprosić pannę młodą do krótkiego tańca. Obrzędowi temu towarzyszył śpiew i żywa atmosfera, a całość miała charakter zarówno symboliczny, jak i wspólnotowy — był to moment integrujący wszystkich uczestników wesela.

ROLA POWIEŚCI „CHŁOPI”

Wesele łowickie wpisuje się w szerszy kontekst niezwykle bogatego folkloru regionu, którego zasięg obejmuje tereny dawnego Księstwa Łowickiego. Folklor ten, dzięki swojej barwności i oryginalności, zdobył renomę nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Dużą rolę w jego popularyzacji odegrała powieść „Chłopi”, napisana przez Władysława Stanisława Reymonta, który tworzył ją w miejscowości Lipce, położonej na terenie Księstwa Łowickiego. Za to dzieło autor otrzymał Literacką Nagrodę Nobla, a opisywane w nim obrzędy i zwyczaje utrwaliły obraz kultury ludowej regionu.

Nie sposób mówić o Łowiczu bez wspomnienia o strojach ludowych. Słynne „pasiaki”, noszone przez Książaków Łowickich od przełomu lat dwudziestych i trzydziestych XIX w., zachwycają bogactwem barw i wzorów. Stroje te były kosztowne i trwałe — często jeden komplet służył przez wiele lat, a kobiety nosiły strój otrzymany w posagu niemal przez całe życie. Z biegiem czasu strój łowicki

■ Błogosławieństwo matki

ewoluował, a największy wpływ na jego zmiany miały młode kobiety, które pragnęły wzbogacać go o nowe hafty i detale.

TAŃCE I RĘKODZIEŁO LUDOWE

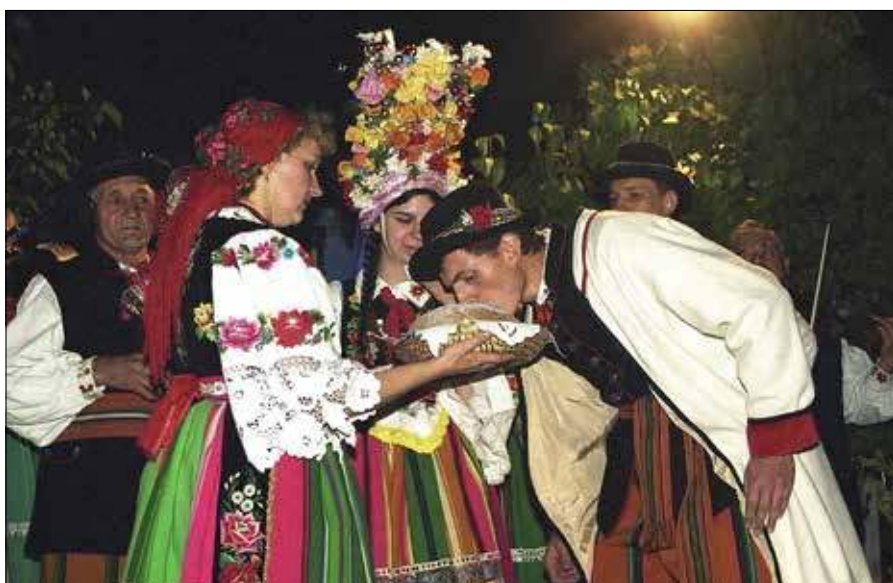
Równie istotnym elementem folkloru są tańce. Oberek, jeden z najpopularniejszych tańców weselnych w regionie, wyróżniał się dynamiką i zmianami kierunku wirowania, zapowiadany okrzykiem drużby. Oprócz niego tańczono także kujona, chodzonego oraz różnorodne walczki, które do dziś są prezentowane przez zespoły ludowe.

Dopełnieniem łowickiej tradycji jest rękodzieło ludowe. Wycinanki

— kodry, gwiozdy i tasiemki — oraz charakterystyczne „pajaki” wykonywane ze słomy, bibuły i nici, stanowią nie tylko ozdobę wnętrza, ale także symbol regionalnej tożsamości. Motywy kwiatowe, roślinne i koguty, znane z wycinanek, do dziś inspirowały artystów i projektantów. Choć współczesne wesela coraz rzadziej sięgają po pełny ceremoniał ludowy, warto pamiętać o bogactwie i znaczeniu łowickich tradycji. To one tworzą niepowtarzalny obraz kultury, w której radość, symbolika i wspólnota splatają się w barwną opowieść o życiu, miłości i ciągłości pokoleń. ■

Leszek Wątróbski

Fot. autor

■ Panna młoda całowała chleb i przekazywała go panu młodemu, co symbolizowało wspólnotę i odpowiedzialność za przyszły dom...

Co się dzieje nad naszymi głowami? To nie jest takie zwyczajne pytanie i prosta odpowiedź na nie. Bo... Nigdy nie wiesz, co możesz tam zobaczyć — białe baranki, ciężkie sine chmurzyska, balony, samoloty, nietoperze, lotnie, latawce, ptaki, motyle, bumerangi, tęcze, sztuczne satelity, słońce i księżyc...

Dzień Patrzenia w Niebo

Jak ktoś woli — Dzień Gapienia się w Niebo

To nietypowe święto obchodzone 14 kwietnia, które zachęca do zatrzymania się, oderwania od codziennych spraw i spojrzenia w górę. Ma na celu relaks, podziwianie chmur, ptaków krążących na niebie i obserwację kosmosu.

Cel: Zatrzymanie się, relaks, redukcja stresu, refleksja nad kosmosem i przyrodą.

Co robić: Wyjść na zewnątrz, poszukać kształtów w chmurach, obserwować samoloty lub ptaki, a w nocy gwiazdy.

Dla kogo: Dla każdego — marzycieli, ornitologów, astronomów i wszystkich zabieganych.

Jak świętować?

Znajdźcie chwilę na spacer w parku, wyjdźcie na balkon lub połóżcie się na trawie.

Zróbcie przerwę od komputera i telefonu.

W nocy, jeśli pogoda pozwoli, szukajcie Drogi Mlecznej lub satelitów.

To idealny moment na „zadzieranie nosa” i dostrzeżenie piękna ponad naszymi głowami!

Po co patrzeć w górę

Kiedy patrzymy w górę, nasz mózg staje się bardziej radosny, kreatywny i krytyczny. Zwykle widzimy też ogromne i piękne rzeczy nad głowami, takie jak baldachim liści, gałęzi i śpiewających ptaków, czy rozgwieżdżone nocne niebo. Często samo spojrzenie w górę to wszystko, czego potrzebujemy, aby znaleźć chwilę zachwytu w naszym codziennym życiu.

Dlaczego niebo jest niebieskie?

Niebo w ciągu dnia jest niebieskie nie z powodu własnego koloru, ale przez rozpraszanie światła słonecznego w atmosferze, która najsilniej rozprasza fale niebieskie i fioletowe. W rzeczywistości atmosfera jest bezbarwna, a błękit to iluzja optyczna, która przy wschodzie i zachodzie Słońca zmienia barwę na czerwono-pomarańczową, gdy światło pokonuje dłuższą drogę.

Kilka pytań do chmur

Jak długo żyją chmury? Życie chmury zależy bezpośrednio od wilgotności powietrza.

Jeśli jest ona niska, chmura paruje dość szybko. Na przykład niektóre chmury żyją nie dłużej niż 10-15 minut. Wysoka wilgotność może wydłużyć życie chmury do momentu, aż spełni ona określone warunki i spadnie deszcz.

Czy chmury spadają na ziemię?

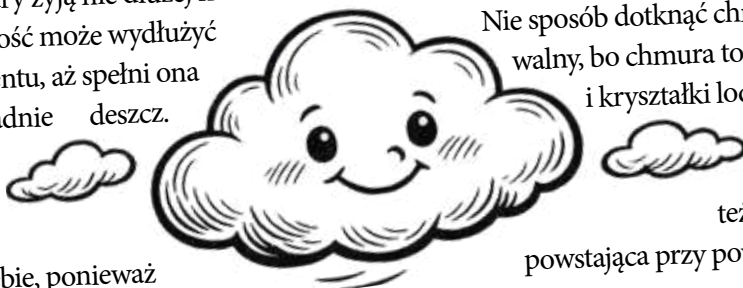
Choć chmura waży tony, nie spadnie na ciebie, ponieważ unoszące się powietrze, które odpowiada za

jej powstanie, utrzymuje ją w powietrzu. Powietrze pod chmurą jest gęstsze niż sama chmura, dlatego chmura unosi się nad gęstszym powietrzem bliżej powierzchni ziemi.

Czy chmurę można dotknąć?

Nie sposób dotknąć chmury w sposób dla nas odczuwalny, bo chmura to mikroskopijne kropelki wody i kryształki lodu. By to zrozumieć wystarczy

sobie uświadomić, że mgła, którą doskonale znamy, to też swego rodzaju chmura, tylko powstająca przy powierzchni ziemi.

Światowy Dzień Kostki Rubika

Światowy Dzień Kostki Rubika obchodzony jest co roku 17 kwietnia. To święto popularnej łamigłówki logicznej, wynalezionej w 1974 roku przez węgierskiego architekta Ernő Rubika. Dzień ten promuje układanie kostki, która ma ponad 43 tryliony kombinacji, a celem jest jej ułożenie w jak najkrótszym czasie.

Ciekawostki:

Osobiście wynalazca potrzebował miesiąca, aby pierwszy raz ułożyć swój wynalazek.

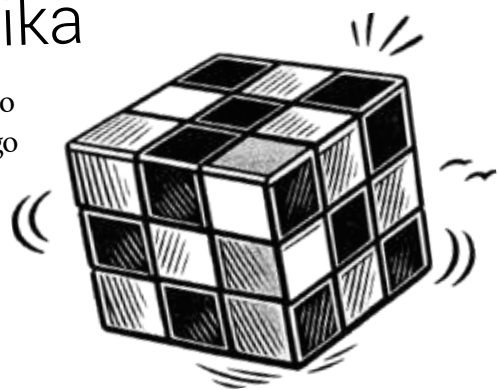
Rekord świata w ułożeniu kostki 3x3x3 wynosi niespełna 3,5 sekundy.

Klasyczna kostka ma ponad 43 tryliony kombinacji.

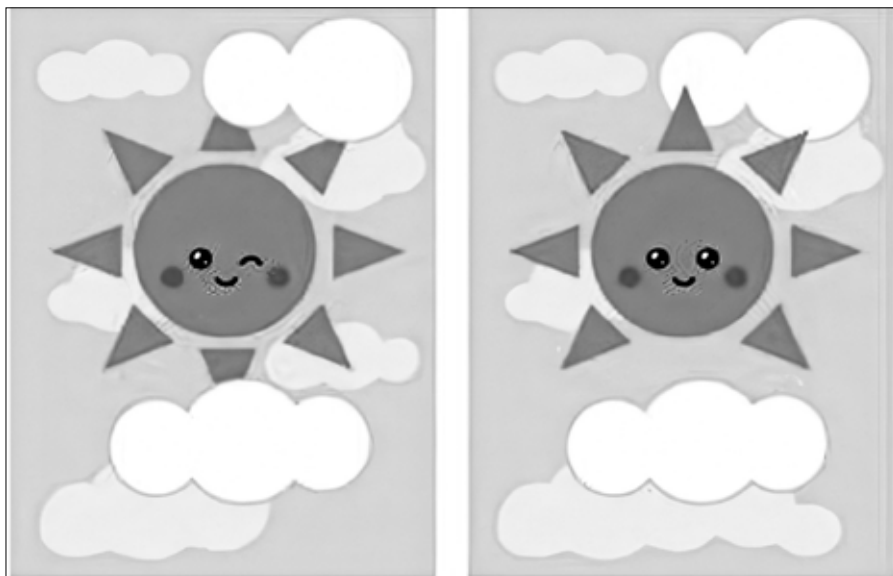
17 kwietnia to idealny dzień, aby spróbować swoich sił w układaniu lub poprawić swój rekord życiowy!

Wasz rówieśnik mistrzem świata!

Obecnym mistrzem świata i rekordzistą w układaniu klasycznej kostki Rubika (3x3x3) jest 9-letni Polak Teodor Zajder z Gdańska. W lutym 2026 roku ustanowił on nowy rekord świata z wynikiem 2,76 sekundy, stając się pierwszym człowiekiem, który ułożył kostkę w oficjalnych zawodach WCA poniżej 3 sekund!

Znajdź 5 różnic między obrazkami

KOSTKA AXIS

Kostka Axis jest to jedna z najtrudniejszych wersji klasycznej kostki 3x3. Jest to kostka zmiennokształtna, co oznacza, że podczas jej układania, jej kształt zmienia się i nie jest cały czas sześcianem. To jest dodatkowym utrudnieniem w jej układaniu, ponieważ oprócz kolorów, trzeba ułożyć również kształt.

Delikatna i efektowna zebra makowa

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Delikatne, puszyste warstwy jasnego ciasta przeplatają się z aromatyczną masą makową, tworząc piękny wzór przypominający zebrowanie. Zebra smakuje jak makowiec, ale ciasto w niej nie odstaje, tak jak to się zdarza w makowcu.

Składniki:

Ciasto drożdżowe:

• 500 g mąki pszennej • 25 g świeżych drożdży lub 7 g drożdży suchych • 250 ml ciepłego mleka • 80 g cukru • 80 g masła (roztopionego i lekko przestudzonego) • 1 jajko • 2 żółtka • szczypta soli • 1 łyżeczka cukru waniliowego

Masa makowa:

• 200 g maku • 80 g cukru • 2 białko • 1 łyżka miodu • 1 łyżeczka cukru waniliowego • 1 łyżka masła • 1 łyżka kaszy manny • opcjonalnie garść bakalii: rodzynek, posiekanych orzechów lub skórki pomarańczowej

Dodatkowo:

• 1 jajko do posmarowania

Wykonanie:

Poprzedniego dnia wieczorem opłukać mak i zalać go wrzącą wodą. Na drugi dzień przygotować ciasto: drożdże należy rozkruszyć

Drożdżowa zebra makowa to niezwykle efektowne, a jednocześnie proste do przygotowania ciasto drożdżowe.

■ Fot. autorka

do miseczki, dodać łyżeczkę cukru, dwie łyżki mąki oraz kilka łyżek ciepłego mleka. Całość dokładnie wymieszać i odstawić na około 10-15 minut, aż rozczyń zacznie pracować i wyraźnie się spieni. Do dużej miski przesiać mąkę, dodać cukier, cukier waniliowy, sól, jajka oraz przygotowany rozczyń. Wlać resztę ciepłego mleka i zacząć wyrabiać ciasto. Gdy składniki się połączą, dodać roztopione i lekko przestudzone masło. Ciasto wyrabiać przez kilka minut, aż stanie się gładkie, elastyczne i zacznie odchodzić od dłoni. Miskę przykryć ściereczką i odstawić w ciepłe miejsce na około godzinę do półtorej, aż ciasto podwoi swoją objętość. W międzyczasie przygotować masę makową. Mak bardzo dokładnie odciedzić.

Odsączony mak najlepiej zmielić dwukrotnie w maszynce do mięsa. W rondlu rozgrzać masło dodać miód. Gdy się rozpuści – dodać mak, cukier i mieszając smażyć chwilę, na koniec dodać kaszę manną. Białka ubić na sztywno i dodać do przestudzonej masy makowej, delikatnie wymieszać. Na tym etapie można dodać również rodzynek lub drobno posiekaną skórkę pomarańczową. Wyrośnięte ciasto wyjąć na blat, jeszcze je chwilę wyrobić i podzielić na 4 części. Każdą część rozwałkować na prostokąt wielkości formy. Formę keksową wyłożyć papierem do pieczenia i na dnie ułożyć pierwszą porcję ciasta, na to rozsmarować 1/3 masy makowej, przykryć ciastem drożdżowym, znowu posmarować masą, ciasto drożdżowe, masa makowa i na końcu przykryć ciastem. Formę z ciastem przykryć i odstawić jeszcze na ok. 20-30 minut do ponownego wyrośnięcia. Wierzch posmarować roztrzepanym jajkiem i wstawić do piekarnika nagrzanego do 170°C. Ciasto piec ok. 45-50 minut, aż wierzch stanie się złocisty i rumiany, sprawdzić patyczkiem (jeśli jest suche w środku, można wyjąć z piekarnika). Po upieczeniu pozostawić do ostudzenia. Wielkość formy 30 x 11, ale uda też się w 25 x 12. ■

Aromatyczny i ostry domowy chrzan

Nic nie smakuje tak dobrze jak świeżo tarty chrzan przygotowany w domu. Jest aromatyczny, ostry i idealnie pasuje do jajek, białej kielbasy, wędlin czy pieczonych mięs. Zrobienie go zajmuje tylko kilka minut! Taki chrzan można połączyć z ugotowanymi wcześniej i startymi buraczkami, z żurawiną czy majonezem.

Składniki:

• 1 korzeń świeżego chrzanu (ok. 200-300 g) • 3-4 łyżki soku z cytryny lub octu • 0,5 łyżeczki cukru • szczypta soli • kilka łyżek przegotowanej wody

Wykonanie:

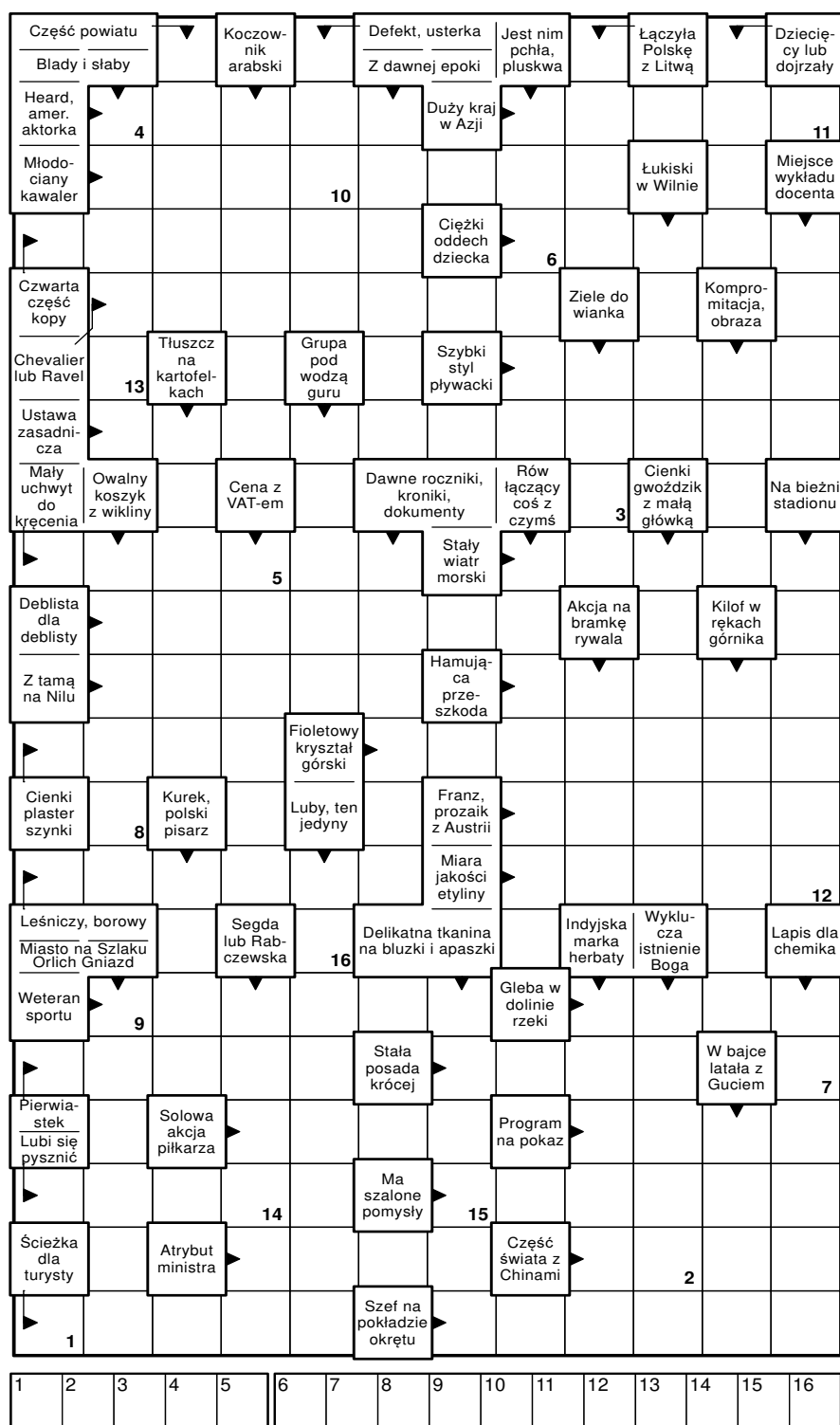
Chrzan należy obrać i dokładnie umyć, a następnie zetrzeć na

■ Fot. autorka

drobnej tarce. Najlepiej robić to na powietrzu lub przy otwartym oknie, gdyż chrzan ma bardzo ostry aromat. Można też zmikсовать w blenderze lub malakserze, ale ten ręcznie tarty jest najlepszy. Do startego chrzanu dodajemy od razu sok z cytryny lub ocet, cukier oraz szczyptę soli. Całość mieszamy, dolewając stopniowo niewielką ilość zimnej, przegotowanej wody, aż uzyskamy odpowiednią konsystencję, trudno określić dokładną ilość wody. Gotowy chrzan przekładamy do słoiczka i szczelnie zamykamy. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 9-10 KWIETNIA

Poziomo: ZORBA - GŁADŹ - HIPERBOLA - MEDAL - IMPAS - MINUTA - RESZTKA - HARACZ - KALIF - ŁAWA - PODOMKA - DYZIO - AMMAN - DENAR - ARNOLD - AKANT - BAROK - STRAGAN - RABA - ITAKA - HEBEL - BITELS - SITOWIE - SENAT - ERWINA - CYDR - ATOM - REKIN - KARETA - KASA - STAN

Pionowo: OZIMINA - ODWRÓT - ESEMES - OPEN - RUDY - RABIN - REDUTA - OZDOBA - ETACIK - BRAT - CHMIEL - GILOTYNA - KABLARZ - KONDRAT - NABIERKA - GLIŃSKI - ARAB - KIER - KŁAM - ZAŁOM - KARAT - WARS - PĘTLA - MIARA - EPITET - IDEA - KIWKA - NOBEL - NOTA - SZAFKA - NOTKA - SZAMAN

Hasło: Bezblędna odpowiedź

Uśmiechnij się!

Nocą mężczyzna patrzy w niebo i mówi do kobiety:

– Patrz, spadająca gwiazda, powiedz życzenie.

– Chcę żebyśmy się pobrali.

– Eeee, to jednak był samolot...

Żona do męża:

– Bez przerwy cię nie ma, ciągle wychodzisz. Kiedy ja gdzieś wyjdę?

– Ty już wyszłaś. Za mnie.

Rozmawia dwóch kolegów:

– Moja żona chciała dostać w prezencie auto.

– Dałeś jej?

– Nie, dałem jej pierścionek z brylantem.

– Jest go warta?

– Tego nie wiem, ale nie mogłem nigdzie dostać fałszywego auta.

Rozmawia dwóch kolegów:

– Dlaczego się nie golisz?

– Nie mam kobiety, dla której byłoby warto się golić.

– A dla siebie?

– Dla siebie to piwo kupuję.

– Ładne futro. Z jakiego zwierzęcia zostało ono zrobione?

– Z małpy.

– Wyglądasz, jakbyś się w nim urodził.

Żona pyta męża:

– Co byś zrobił gdybyś wrócił i zastał mnie z kochankiem?

– Wyrzuciłbym przez okno ciebie, jego i jego łaskę.

– Jaką łaskę?

– Niewidomego...

Lekcja geografii:

– Krzysiu, ile godzin ma doba?

– Dwadzieścia pięć!

– Ile??? Kto cię nauczył takich bzdur?

– Przecież pani sama wczoraj mówiła, że dzień jest już o godzinę dłuższy.

Lekcja polskiego:

– Stasiu, dlaczego napisałeś wypracowanie o filmie słowo w słowo takie samo, jak Grześ?

– Bo my byliśmy na tym samym filmie, proszę pani!

Podróż „Grzybków” do świata jogi

10 kwietnia 2026 r. w Żłobku-Przedszkolu w Niemieżu odbyły się wyjątkowe zajęcia jogi, które dostarczyły dzieciom nie tylko radości, ale także wielu wartościowych doświadczeń rozwojowych. Spotkanie poprowadziła pani Renata — mama Arijana, której serdecznie dziękujemy za zaangażowanie i wprowadzenie dzieci w świat jogi w tak ciekawy i przystępny sposób.

Zajęcia zostały zorganizowane w grupie „Grzybki” i miały formę pełnej wyobraźni podróży do dżungli. Dzieci z entuzjazmem wyruszyły na przygodę, podczas której „przepływały się przez rzekę”, pokonywały różne przeszkody oraz poznawały egzotyczne zwierzęta. Każdy element zajęć był połączony z ruchem i odpowiednimi ćwiczeniami jogi, co sprawiło, że aktywność była jednocześnie zabawą i nauką.

Joga dla dzieci to nie tylko forma ruchu, ale także ważne wsparcie w ich wszechstronnym rozwoju. Regularne ćwiczenia pomagają wzmacniać mięśnie, poprawiają koordynację oraz uczą prawidłowej postawy ciała. Równie istotne są korzyści dla sfery emocjonalnej — dzieci uczą się

■ Podczas spotkania nie zabrakło śmiechu i pozytywnej energii

wyciszenia, koncentracji oraz świadomego oddychania. Zajęcia tego typu sprzyjają również budowaniu pewności siebie i rozwijaniu umiejętności współpracy w grupie.

Podczas spotkania dzieci z dużym zaangażowaniem uczestniczyły w proponowanych aktywnościach, a forma zajęć dostosowana do ich wieku sprawiła, że każdy mógł poczuć się swobodnie i bezpiecznie.

Takie inicjatywy pokazują, jak ważne jest wprowadzanie różnorodnych form aktywności w edukacji przedszkolnej. Dzięki nim dzieci nie tylko rozwijają sprawność fizyczną, ale także uczą się uważności, relaksu i dbania o własne samopoczucie. ■

Inf. i fot.: Jelena Moroz,
wychowawczyni metodyczka
w Żłobku-Przedszkolu w Niemieżu

Turniej TOP 8. Dziewczyny z Mickun na podium

W Solecznikach odbyły się w minioną sobotę turnieje TOP 8 dla najlepszych na Litwie zawodników i zawodniczek w kategoriach: junior (urodzonych w 2011 r. i młodszych) i młodzik (urodzonych w 2007 r. i młodszych). W zawodach wzięło udział po ośmiu najwyżej sklasyfikowanych w rankingu dziewcząt i chłopców. Wszyscy grali w systemie każdy z każdym, rozgrywając po siedem meczów.

Szkołę Sportową w Niemenczynie reprezentowały cztery zawodniczki z Mickun: Kaja Tworogał (2014 r. ur.), Gabriela Gulbicka (2013 r.), Karina Milto (2013 r. ur.) i Eva Chalkovskytė (2013 r. ur.). Tenistki stołowe ze Szkoły Sportowej w Niemenczynie spisały się znakomicie. Karina Milto wygrała wszystkie swoje mecze została mistrzynią Litwy juniorek w TOP 8. Kaja Tworogał, która ustąpi-

ła tylko Karinie Milto, zajęła drugie miejsce. Eva Chalkovskytė wywalczyła trzecie miejsce, a Gabriela Gulbicka uplasowała się na ósmym miejscu. Zawodniczki z rejonu wileńskiego po

raz kolejny zajęły wszystkie miejsca na podium. ■

Inf. i fot. Markas Vaitonis,
st. nauczyciel Szkoły Sportowej
w Niemenczynie

■ Szkołę Sportową w Niemenczynie reprezentowały cztery zawodniczki z Mickun

„Mój dobrostan, czyli podróż do siebie” – wyjątkowe warsztaty w DKP w Wilnie

Wiosna to czas odrodzenia, budzenia się natury i nowej energii. Dla wielu osób jest to także moment refleksji, zmian oraz wewnętrznych poszukiwań. Właśnie dlatego tak ważne jest, aby w tym okresie znaleźć chwilę dla siebie, zadbać o swoje emocje i wewnętrzną równowagę.

Członkinie Wileńskiego Oddziału Miejskiego Związku Polaków na Litwie miały ku temu wyjątkową okazję podczas zajęć z arteterapii zatytułowanych „Mój dobrostan, czyli podróż do siebie”, które odbyły się w Domu Kultury Polskiej w Wilnie 9 kwietnia tego roku.

Warsztaty poprowadziła arteterapeutka z Wrocławia Agata Kopacka – Wilnianka, która od ponad dwudziestu lat mieszka we Wrocławiu. Z radością i sentymentem powróciła do rodzinnego miasta, aby podzielić się swoją wiedzą, doświadczeniem oraz pasją do pracy z ludźmi poprzez sztukę. Jej celem było stworzenie bezpiecznej i twórczej przestrzeni, w której uczestniczki mogły na chwilę zatrzymać się w codziennym biegu, wsłuchać się w siebie i wyrazić swoje emocje.

Arteterapia to wyjątkowa forma pracy z emocjami poprzez sztukę. Nie wymaga zdolności plastycznych ani wcześniejszego doświadczenia artystycznego – najważniejszy jest sam proces tworzenia. Poprzez kolory, symbole, rysunek i spontaniczną ekspresję uczestniczki mogły lepiej przyjrzeć się swoim uczuciom, odprężyć się oraz odnaleźć wewnętrzną harmonię.

Spotkanie przebiegało w ciepłej, serdecznej i pełnej życzliwości atmosferze. Wspólne tworzenie sprzyjało rozmowom, refleksji i wzajemnemu wsparciu. Kobiety miały okazję na chwilę oderwać się od codziennych obowiązków, skupić na sobie i swoich potrzebach. Powstające prace były pięknym i bardzo osobistym wyrazem emocji, wrażliwości oraz wewnętrznych przeżyć uczestniczek.

Warsztaty „Mój dobrostan, czyli podróż do siebie” pokazały, że sztuka może być nie tylko formą

Warsztaty poprowadziła arteterapeutka z Wrocławia Agata Kopacka – Wilnianka, która od ponad dwudziestu lat mieszka we Wrocławiu

twórczej ekspresji, ale także drogą do lepszego poznania siebie, odzyskania wewnętrznego spokoju i odnalezienia nowej energii na nadchodzącą wiosnę. Zdjęcia z wydarzenia najlepiej oddają atmosferę tego spo-

tkania – pełną skupienia, uśmiechu i twórczej inspiracji.

Janina Stupenko,
wiceprezes Wileńskiego
Oddziału Miejskiego ZPL
Fot. organizatorów

Spotkanie przebiegało w ciepłej i serdecznej atmosferze, kobiety miały okazję na chwilę oderwać się od codziennych obowiązków, skupić na sobie i swoich potrzebach

TVP
WILNO

06:30 „Info Wilno”
06:50 „Wileńszczyzna w obiektywie”
06:55 „Studio Wilno”
07:25 „Mała Urania”
07:40 „Różowy Stoń odkrywa świat”
07:50 „Jedzenie ma znaczenie”
08:15 „Ziołowa apteka”
08:25 „Perły ze spiżarni”
08:40 „Zakochaj się w Polsce”
09:05 „Wileńska Podcastownia”
09:55 „Fake czy historia?”
10:30 „Notacje”
10:45 „Gra słów. Krzyżówka”
11:05 „Słownik polsko@polski”
11:30 „Mała Urania – Złota planeta”
11:45 „Mody Polskie”
12:15 S. „Warto kochać”
13:00 „Info Wilno”
13:05 „Kulturalnie mówiąc”
13:30 „Panorama litewska”
13:40 „Anna Dymna – spotkajmy się”
14:05 „W świątłach muzyki na bis”
14:15 „Malowanie i śpiewanie”
15:10 „Kresowe grody i rody”
15:25 „Raport naukowy”
15:50 „Info Wilno”
16:00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16:20 S. „Klan”
16:40 S. „Barwy szczęścia”
17:10 „Mała Urania”
17:25 „Info Portal”
17:35 „Strona po stronie”
17:50 „Pielgrzymi Nadziei”
18:00 S. „Blondynka”
18:45 „Eureka biblioteka”
19:00 „Info Wilno”
19:20 „Wileńszczyzna w obiektywie”
19:25 „Studio Wilno”
19:55 S. „Na sygnale”
20:20 „Zapomnia-

ni, odzyskani”
20:30 „Program informacyjny”
20:55 „Pytanie dnia”
21:05 S. „Profilanka Jastrze”
21:50 „Mody Polskie”
22:15 S. „M jak miłość”
23:00 „Kulturalnie mówiąc”
23:20 „Info Wilno”
23:40 „Wileńszczyzna w obiektywie”
23:45 „Studio Wilno”
00:20 „Fake czy historia?”
00:50 S. „Blondynka”
01:40 „Program informacyjny”

LRT | TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo”
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości”
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Komisarz prowincjonalny”
10.35 S. „Kancelaria prawnicza”
11.25 S. „Policja berlińska”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanego”
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości”
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo”
16.30 S. „Dzika Dolina”
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij”
18.00 „Kto i dlaczego?”
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Dynastie
22.30 S. „Policja paryska 1905”
23.25 S. „Kancelaria prawna”
00.15 Okno na władzę

6.00 S. anim.

6.30 S. anim. „Tom i Jerry”
7.00 S. „Pani chłopka”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Świeża krew”
10.00 S. „Poważne sprawy”
11.00 S. „Odległe miasto”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 „Bogacz i biedaczka”
14.00 S. „Bijące serce”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 „Dobry wieczór, Litwo”
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport”
19.27 „Pogoda”
19.30 „KK2”
20.00 „Detektywi muzyczni”
21.00 S. „Poważne sprawy 8”
21.30 Wiadomości
22.30 „Liga nieetykalnych” film fab.
00.20 S. „Śmiertelna broń”

LRT | PLUS

Wtorek 14.04

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 „Co jest lepsze, sąsiedzie?”
8.30 „Wiara i życie”
11.30 Sztuczna inteligencja
12.00 „Tajemny Wersal Marii Antoniny” film dok.
12.55 „Dziennik Riddicka”
13.25 Dajmy czadu!
14.30 Zgaduj i zgaduj
15.00 (Nie)emigranci
16.00 Kalendarz ogrodnika
16.30 1000 cudów świata.
17.30 Styl
18.30 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Czytanie z ruchu warg rodziny królewskiej”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nowa Litwa” film fab.

23.05 Stop taśma
00.00 S. „Dzika Dolina”

6.00 „La Maistas. Italija”
7.00 „Vytaro ferma”
8.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
9.30 S. „Lekarka z miasteczka”
11.00 S. „Komisarz Rex”
12.00 S. „Nici duszy”
14.00 S. „Otwórz swoje serce na miłość”
15.00 „Simpsonowie”
16.00 „Wiadomości TV3”
16.27 „Pogoda TV3”
16.30 „Pomoc TV”
18.30 „Wiadomości TV3”
19.20 „Sport TV3”
19.27 „Pogoda TV3”
19.30 Gra „Codzieni mistrzowie”
21.00 S. „Umrzeć w Nidzie”
21.30 „Wieczorne wiadomości TV3”
22.20 „Sport TV3”
22.27 „Pogoda TV3”
22.30 „W podziemnym kręgu” film fab.
00.20 „Prawo i porządek: Przepisowość zorganizowana” dramat

6.15 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Realna mistyka”
8.30 S. „Hudson & Rex”
9.30 S. „Kod”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „FBI”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne”
16.00 S. „Last Cop”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „S.W.A.T.”
20.00 „911”
21.00 „Droga śmierci” thriller
22.50 „Eagle Eye” thriller
01.10 S. „S.W.A.T.”

lrytas.tv

05.00 Godzina z Valatką.
06.00 S. „Stary”
07.30 Litwa na żywo
08.30 S. „Azja”
09.30 S. „Pani Prezydent”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 „Nieodkryta Rosja” film dok.
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 S. „Mosty naszego życia”
21.25 S. „Nieproszona miłość”
22.30 Reporter
22.58 Pogoda
23.00 Litwa na żywo.
00.00 „Nieodkryta Rosja” film dok.

5.25 „Przetrawanie”
7.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
8.00 S. „Kobra 11”
9.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
10.00 „Miasto czy wieś”
11.30 „Tajne służby Gordona Ramsaya”
12.30 „La Maistas”
13.00 „Tajemnice Alaski”
14.00 S. „Kobra 11”
15.00 „Rzucajmy monetą”
16.25 „Przetrawanie”
18.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
19.00 S. „Nieznajomi”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
21.00 „Watson” dramat
22.00 „Ultimatum” film fab.
23.50 „Rzucajmy monetą”

6.00 S. „Cena kochania Ciebie”
7.00 S. „Zakazany owoc”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
10.00 S. „Trochę słońca”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. „Lucifer”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalne umysły”
15.00 S. „Anupamaa”
15.35 S. „Man-gal Lakshmi”
16.30 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
19.00 S. „Lucifer”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Ridley. Ogród Spokoju”
22.50 S. „Kryminalne umysły”
23.45 S. „Powieść kryminalna z Uznamu. Dom morderstw”

06.10 „Wykrywacz kłamstw”
06.30 „Pytanie dnia”
06.50 „Reporterzy”
07.00 „Okno na świat”
07.25 S. „Akacja 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 „Serwis Info”
09.20 S. „Za raz wracam”
09.55 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 „Serwis Info”
13.10 „Agrobiznes”
13.40 To się opłaca
13.55 „Królestwo mokrądek”
15.00 S. „Złoty chłopak”

16.00 „Serwis Info”
16.15 „Reporterzy”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.25 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.20 S. „Za raz wracam”
19.55 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 „Omnibus szybcy i mądrzy”
22.20 Film fabularny
00.15 „Za dziesięć minut północ” film akcji

07.00 „Afisz kulturalny”
07.05 „Teledyski”
08.25 „Tamte lata, tamte dni”
09.05 S. dok. „Podróż z historią”
09.40 „WTEM”
09.50 „Dobry tytuł”
10.25 „Hala odlotów”
11.25 S. „Chłopi”
12.30 „W drogę!” film fab.
14.15 „Żelazna obroza” film fab.
15.20 S. dok. „Poszukiwacze zaginionych dzieł sztuki: Nieuchwytny Van Eyck”
16.00 „Chopin. Pragnienie miłości” dramat
18.10 S. „Chłopi”
19.15 „Mody Polskie”
19.55 „Autoportret za mgłą. Olga Boznańska” film dok.
21.00 „Młody Muzyk Roku 2026”
23.35 „Książę przyprawów” dramat

07.00 „Panorama”
07.30 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.35 „Opowieści z Greenpointu”
12.50 „Przepis dnia”
13.00 „Serwis Info”

13.10 S. „Komisarz Alex”
14.05 S. „Ranczo”
15.00 „Kod bezpieczeństwa”
15.30 „Moda na język polski”
16.00 „Serwis Info”
16.10 „Fajna Polska”
17.00 S. „Za raz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Okno na Wschód”
19.45 „Panorama”
20.20 „Polacy Świata”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Strażacy”
22.20 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Obywatel kolczastego świata. Gustaw Herling-Grudziński” film dok.
00.15 „Panorama”

07.25 „Był taki dzień”
07.27 „Wykrywacz kłamstw”
07.45 „Wielcy polscy wynalazcy w II Rzeczypospolitej”
08.05 „Ludzie i maszyny”
09.30 S. „Cztery pancerni i pies”
10.25 „Kuchnia dwudziestolecia”
10.50 „Tajemnice kultowych seriali”
11.40 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.35 „Flesz historii”
12.55 „Khangyang Kish znaczy Góra Narozna” film dok.
13.45 „Był taki dzień”
13.50 „Skalscy. Heroiczna i chwalebna epopeja” film dok.
14.45 „Prasa donosi”
14.50 „Ex Libris”
15.10 S. „Królowie”
15.35 S. „Cztery pancerni i pies”
16.30 „Szlakiem miejsc niezwykłych”

16.40 „Sensacje XX wieku”
18.10 „Myśliciele sylwetki polskie”
18.15 „Dowódcy AK”
18.40 S. „Czas honoru”
19.25 „Koło historii”
19.55 „Karski i władcy ludzkości” film dok.
20.50 S. „Królowie”
21.15 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
21.25 S. „Zatoka szpiegów”
22.10 „Armia Krajowa. Co zapisane, trwać będzie” film dok.
22.30 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
23.20 „Krótka historia”
23.25 „Pionierzy” film dok.
00.20 „Sensacje XX wieku”

03.25 „Święty na każdy dzień”
03.30 „Poznajemy Polskę”
03.45 „Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci”
04.00 „Informacje dnia”
04.20 „Różaniec”
04.50 „Myśląc Ojczyznę”
05.00 „Apel Jasnogórski”
05.20 „Informacje dnia”
05.40 „Polski Punkt Widzenia”
06.00 „Przerwany posiłek”
06.35 „Póki nadzieja”
07.50 „Muzyczne chwile”
08.05 „Kuznia Redemptorystów”
08.55 „Poczet Wielkich Polaków”
09.00 „Informacje dnia”
09.15 „Polski Punkt Widzenia”
09.35 „Wybierz więc życie”
10.00 „Papież Polak do Rodaków”
10.30 „Słowo życia”
10.35 „Święty na każdy dzień”
10.40 „Bogumiła czyli opowieść o Warszawskiej Syrenie”
11.00 „Informacje dnia”
11.15 „Jak my to widzimy z dale-

ka widać lepiej”
11.45 „Zew natury”
12.00 „Mocni w Wierze”
12.35 „Słowo życia”
12.40 „Ma się rozumieć”
12.50 „Święty na każdy dzień”
13.00 „Regina Coeli”
13.03 „Informacje dnia”
13.20 „W kołozie płomienia”
14.05 „Ostatni rzeźbiarz w szkole”
14.30 „Msza święta z Jasnej Góry”
15.20 „Muzyczne chwile”
15.30 „Brat Anatol apostoł Maryi”
16.50 „Ma się rozumieć”
17.00 „Informacje dnia”
17.10 „Jestem mamą”
17.25 „Przyroda w Obiektywie”
17.40 „Zdrowie z Bożej Apteki”
18.00 „Wierzę w Boga”
18.30 „Rajd Katyński”
18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
19.00 „Regina Coeli”
19.05 „Informacje dnia”
19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.25 „Święty na każdy dzień”
20.30 „Każdy ma-luch to potrafi”
20.45 „Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci”
21.00 „Informacje dnia”
21.20 „Różaniec”
21.50 „Myśląc Ojczyznę”
22.00 „Apel Jasnogórski”
22.20 „Informacje dnia”
22.40 „Polski Punkt Widzenia”
23.00 „Matusia”
23.55 „Testament Miłości Jana Pawła II w Ełku”

7.00 „Mistrzowie samochodów”
10.00 „Stare dobre rzeczy”
12.00 „Łowcy staroci”
14.00 „Remonty gospodarstw”
18.00 „Inny garaż”
19.00 „Jak to jest zrobione?”
21.00 „Gorączka złota”
23.00 „Zapomniane i porzucone”

06:30 „Info Wilno”
06:50 „Wileńszczyzna w obiektywie”
06:55 „Studio Wilno”
07:25 „Zwierza-ki Czytali”
07:35 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
07:50 „eMOCje”
08:15 „Super Gary. Gotuj z Bosacką!”
08:40 „Dzika Polska”
09:05 „Kulturalnie mówiąc”
09:25 „Jesteśmy stąd”
09:35 „Eureka biblioteka!”
09:45 „Fake czy historia?”
10:20 „Zaginione? Ocalone?”
10:45 „Gra słów. Krzyżówka”
11:05 „Słownik polsko@polski”
11:30 „Zwierza-ki Czytali”
11:45 „Mody Polskie”
12:10 „M jak miłość”
13:00 „Info Wilno”
13:05 „Weterynary z sercem”
13:30 „Szansa na sukces”
14:25 „Artur Grottger. Wieszcz z ołówkiem”
15:25 „Jak to działa”
15:50 „Info Wilno”
16:00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16:20 „Klan”
16:40 „Barwy szczęścia”
17:10 „Zwierza-ki Czytali”
17:25 „Info Portal”
17:35 „Tygiel”
18:00 „Osiecka”
18:45 „Niepojęte – Bóg u Rudolfa Otto”
19:00 „Info Wilno”
19:20 „Wileńszczyzna w obiektywie”
19:25 „Studio Wilno”
19:55 „Na sygnale”
20:20 „Zapomniani, odzyskani”
20:30 „Program informacyjny”
20:55 „Pytanie dnia”
21:05 „Stulecie Winnych”

21:50 „Mody Polskie”
22:20 „M jak miłość”
23:05 „Weterynary z sercem”
23:30 „Info Wilno”
23:50 „Wileńszczyzna w obiektywie”
23:55 „Studio Wilno”
00:25 „Fake czy historia?”
01:00 „Pozyteczni.pl”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo”
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości”
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Komisarz prowincjonalny”
10.35 S. „Kancelaria prawna”
11.25 S. „Policja berlińska”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Anthony Bourdain. Fragmenty nieznanne”
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości”
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo”
16.30 S. „Dzika Dolina”
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij”
18.00 „Kto i dlaczego?”
18.30 Wiadomości
19.30 Dziś świat Eglé.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa mówi
22.30 S. „Policja paryska 1905”
23.25 S. „Kancelaria prawnicza”
00.15 Witaj! Program o zdrowiu

6.00 S. anim.
6.30 S. anim.
 „Tom i Jerry”
7.00 S. „Pani chłopka”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Świeża krew”
10.00 S. „Poważne sprawy”

11.00 S. „Odległe miasto”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 „Bogacz i biedaczka”
14.00 S. „Bijące serce”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 „Dobry wieczór, Litwo”
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport”
19.27 „Pogoda”
19.30 „KK2”
20.00 „Szeszki na 20”
21.00 S. „Poważne sprawy 8”
21.30 Wiadomości
22.30 „Sieć podejrzanych” thriller
00.35 S. „Śmiertelna broń”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „Dynastie”
7.00 „(Nie)emigranci”
8.00 „Pogoń. Wytyś”
8.30 „Droga”
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 „Anatomia architektury”
12.00 S. dok. „Czytanie z ruchu warg rodziny królewskiej”
12.50 Opera
15.30 Zgaduj i zgaduj
16.00 Notatki przyrodnika
16.30 1000 cudów świata
17.30 Litwin w sercu
18.30 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”
19.15 Inteligencja niesztuczna
19.40 S. dok. „Czytanie z ruchu warg rodziny królewskiej”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Monologi
21.35 LRT PLUS scena
21.45 Opera
00.00 S. „Dzika Dolina”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 Gra „Codzieni mistrzowie”
8.30 S. „Kobiety klamą lepiej”

9.30 S. „Lekarka z miasteczka”
11.00 S. „Komisarz Rex”
12.00 S. „Nici duszy”
14.00 S. „Otwórz swoje serce na miłość”
15.00 „Simpsonowie”
16.00 „Wiadomości TV3”
16.27 „Pogoda TV3”
16.30 „Pomoc TV”
18.30 „Wiadomości TV3”
19.20 „Sport TV3”
19.27 „Pogoda TV3”
19.30 „Show dobrego wieczoru”
21.00 S. „Umrzec w Nidzie”
21.30 „Wieczorne wiadomości TV3”
22.20 „Sport TV3”
22.27 „Pogoda TV3”
22.30 „Chłopaki też płaczą” dramat
00.50 „Prawo i porządek: Przestępczość zorganizowana” dramat

6.15 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Realna mistyka”
8.30 S. „Hudson & Rex”
9.30 S. „Kod”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „FBI”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne”
16.00 S. „Last Cop”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „S.W.A.T.”
20.00 „911”
21.00 „Kod nieśmiertelności” thriller
22.50 „Droga śmierci” dramat
00.40 S. „S.W.A.T.”

05.00 Nowy dzień
06.00 S. „Stary”
07.30 Litwa na żywo
08.30 „Azja” Film dok.
9.30 „Pani Prezydent” film dok.
10.30 „Mosty naszego życia” film dok.

11.30 „Nieodkryta Rosja” film dok.
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 „Urodzeni pod szczęśliwą gwiazdą”
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo.
17.30 Pyszne życie
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 „Mosty naszego życia” film dok.
21.25 S. „Pani Prezydent”
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 „Nieodkryta Rosja” film dok.

5.30 „Przetrawianie”
7.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
8.00 S. „Kobra 11”
9.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
10.00 „Miasto czy wieś”
11.30 „Tajne służby Gordona Ramsaya”
12.30 „La Maistas”
13.00 „Tajemnice Alaski”
14.00 S. „Kobra 11”
15.00 „Rzucajmy monetę”
16.30 „Przetrawianie. Australia”
18.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
19.00 „Niekochani”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
21.00 „MILF Manor” show
22.00 „Więźniowie dzielnicy” thriller
23.50 „Rzucajmy monetę”

6.00 S. „Cena kochania Ciebie”
7.00 S. „Zakazany owoc”
8.00 S. „Niewidoma”

9.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
10.00 S. „Trochę słońca”
11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. S. „Lucifer”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Kryminalne umysły”
15.00 S. „Anupamaa”
15.35 S. „Man-gal Lakshmi”
16.30 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills”
19.00 S. „Lucifer”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Ridley. Gościnność”
22.50 S. „Kryminalne umysły”
23.45 S. „Ridley. Ogród Spokoju”

06.10 „Wykrywacz kłamstw”
06.30 „Pytanie dnia”
06.50 „Reporterzy”
07.00 „Oko na Świat”
07.20 S. „Akacja 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina (nie od) święta”
09.00 „Serwis Info”
09.20 „Zaraz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.05 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Program rolny”
13.50 „Królestwo mokradeł”
15.00 S. „Złoty chłopak”
16.00 „Serwis Info”
16.15 „Reporterzy”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.25 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”

19.20 S. „Zaraz wracam”
19.55 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 „Omnibus szybcy i mądrzy”
22.20 „Szybki jak śmierć” film akcji
00.15 „Panny z Wilka” film obycz.

07.00 „Afish kulturalny”
07.05 „Teledyski”
08.40 „Tamte lata, tamte dni”
09.20 S. dok. „Podróże z historią”
09.55 „WTEM”
10.05 „Porozmawiajmy szczerze”
10.40 „Tygodnik Kulturalny”
11.35 S. „Chłopi”
12.40 „Chopin. Pragnienie miłości” dramat
14.50 „Autoportret za mgłą. Olga Boznańska” film dok.
15.50 „Jasminum” film obycz.
17.55 S. „Chłopi”
19.00 „Dobre strony”
19.30 „Informacje kulturalne”
19.50 S. dok. „Reżyserzy”
20.40 „WTEM”
20.45 „Andrzej Wajda. Notatki”
21.00 „Różyczka” dramat
23.10 S. „Przemyślenia Sherlocka Holmesa”
00.20 „Hala odlotów”

07.00 „Panorama”
07.30 „Przyrodnik na tropie”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.35 „Wynalazki na medal”
12.50 „Przepis dnia”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Strażacy”

14.05 S. „Tajemnica Enigmy”
15.00 S. dok. „Oprawcy z Katynia”
16.00 Serwis Info
16.10 „Zakochaj się w Polsce”
16.35 „Zaginione? Ocalone? Historie zawodów różnych”
17.00 S. „Zaraz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 Teleexpress Extra
19.15 „Niezwyciężony. Andrzej Poczobut”
19.45 Panorama
20.20 „Polacy Świata”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „U Pana Boga w ogródku”
23.15 „Rozmowy (nie)wygodne”
00.05 „Słowo daje!”

07.20 „Był taki dzień”
07.25 „Wykrywacz kłamstw”
07.45 „W kotle historii”
09.00 S. „Cztery pancerni i pies”
10.00 „Kuchnia dwudziestolecia”
10.25 S. dok. „Polskie 100 lat”
10.50 „Ostatni wyrok Podziemia” film dok.
11.45 „Było, nie minęło”
12.05 S. dok. „Rzecz Polska”
12.20 S. dok. „Towarzysze sekretarzy oraz inni dygnitarze”
12.45 „ROK 1981. Kalendarium”
12.50 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
13.40 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
13.55 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
14.45 „Najmłodsza agentka” film dok.
15.15 S. „Królowie”
15.40 S. „Cztery pancerni i pies”

16.35 „Wybrała Polskę” film dok.
17.05 „Sensacje XX wieku”
17.50 S. dok. „Sensacje XX wieku”
18.30 S. dok. „Myśliciele”
18.35 S. „Czas honoru”
19.15 „Doktor z Żeromskiego” film dok.
19.45 S. dok. „Encyklopedia II wojny światowej”
20.05 „Fake czy historia?”
20.40 „Ex Libris”
21.00 S. „Królowie”
21.25 S. „Zatoka szpiegów”
22.10 „Trofeów wiedeńskich nowe opisanie” film dok.
23.05 „Tyle radości”
23.55 S. dok. „Tajemnice kultowych seriali”

03.30 Każdy ma-luch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Odnaleźć siebie
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Obyś był zimny albo gorący
08.00 W męce Mojej szukaj siły i światła
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni Jego mocą
10.30 Sanktuarium polskie
10.50 Święty na

każdy dzień
11.00 Audiencja Generalna Ojca Świętego Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzyczne chwile
12.10 Mateczniki Polskości
12.25 Jestem mamą
12.40 Myśląc Historia
12.50 Odnaleźć siebie
13.00 Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 Pragnienie Boga
14.00 Perła krakowskiego kapłaństwa
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Życie lasu. Bogactwo przyrodnicze
16.00 Wielkopola-nie nad Wisłą, cz. III Rogate diabły i inni
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Bogu się podobać
18.00 Po stronie prawdy
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Regina Coeli
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.20 Odnaleźć siebie
20.30 Bóg z nami
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Przetrawiliśmy
23.30 To nic takiego

7.00 „Mistrzowie samochodów”
10.30 „Aukcje zagubionego bagażu”
12.00 „Łowcy staroci”
18.00 „Inny garaż”
19.00 „Jak to jest zrobione?”
21.00 „Samo-chód marzeń”
23.00 „Zapomnia-ne i porzucone”

OH, MIŁOŚCI | CHWILO | ŻYCIU

KONCERT PIOSENKI AKTORSKIEJ

19 KWIETNIA, 13:00

CENTRUM KULTURY W RUDOMINIE

EDGAR SABILO

JUSTYNA STANKIEWICZ

WSTĘP WOLNY

Vilniaus
rajo
savivaldybė

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte.

Tel. +37066685855

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie. Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

**Żłobek-Przedszkole "Kasztan"
serdecznie zaprasza wszystkie młode rodziny
wychowujące dzieci od roku do 6 lat!**

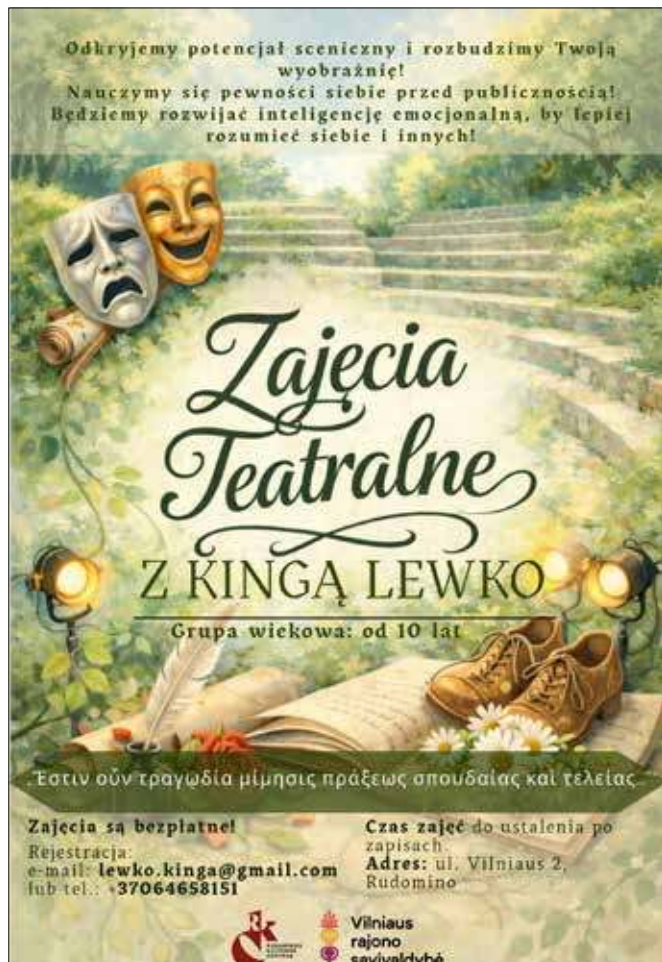
Mogą państwo nas odwiedzić osobiście:

- zwiedzić przedszkole,
- poznać kadrę pedagogiczną, pracujących specjalistów,
- podzielić się własnymi przemyśleniami,
- zadać nurtujące Was pytania.

Jesteśmy trójjęzycznym przedszkolem.

Od września wdramy dwujęzyczność (intensywne poznanie języka państwowego, a też w poszczególnych grupach wiekowych – angielskiego).

Do spotkania w Kasztanie!

Odkryjemy potencjał sceniczny i rozbudzimy Twoją wyobraźnię!
Nauczmy się pewności siebie przed publicznością!
Będziemy rozwijać inteligencję emocjonalną, by lepiej rozumieć siebie i innych!

Zajęcia Teatralne
Z KINGĄ LEWKO

Grupa wiekowa: od 10 lat

Εστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας

Zajęcia są bezpłatne!
Rejestracja:
e-mail: lewko.kinga@gmail.com
lub tel.: +37064658151

Czas zajęć do ustalenia po zapisach.
Adres: ul. Vilniaus 2,
Rudominė

Vilniaus rajono savivaldybė

KURIER WILEŃSKI

Prenumerata 2026

Na kolejny miesiąc trwa do
28 dnia każdego miesiąca

Wydanie codzienne (kod 0044)

Na miesiąc 10,00 €

Na 3 miesiące 28,00 €

Na 6 miesięcy 54,00 €

Wydanie magazynowe (kod 0172)

Na miesiąc 4,00 €

Na 3 miesiące 11 €

Na 6 miesięcy 21,00 €

Dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów

Wydanie codzienne (kod 0227)

Na miesiąc 9,00 €

Na 3 miesiące 25,00 €

Na 6 miesięcy 49,00 €

Prenumerata dla czytelników za granicą

Wydanie codzienne

Na miesiąc 20 €

Na 6 miesięcy 120 €

Wydanie magazynowe

Na miesiąc 10 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:

- w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
- drogą elektroniczną:
www.prenumeruok.lt;

Informacja pod nr. tel. (8-5) 260 84 44,
Birbinių g. 4A, LT-02121 Vilnius,
kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

Trzy osoby, które mogą podróżować bez paszportu

Paszport to dokument, bez którego praktycznie niemożliwe jest legalne przekroczenie granicy. Jednak od tej reguły istnieje kilka rzadkich wyjątków. Trzy osoby na świecie mogą podróżować bez paszportu.

Król Karol III Brytyjski monarcha odziedziczył po królowej Elżbiecie II nie tylko koronę, ale również niecodzienny przywilej — podczas oficjalnych podróży zagranicznych nie potrzebuje paszportu. Podobne rozwiązania obowiązują w Japonii. Tamtejszy cesarz Naruhito oraz jego żona, cesarzowa Masako, również nie potrzebują paszportów podczas oficjalnych wizyt zagranicznych.

Fot. Freepik.com

Stworzono torebkę ze „skóry” tyranozaura

Naukowcy we współpracy z projektantami mody zaprojektowali wyjątkową torebkę z... tyranozaura. Do stworzenia „skóry” tego prehistorycznego gada niezbędne były białka znalezione w jego skamieniałościach. Cena wywoławcza nietypowej torebki szokuje, bo wynosi prawie 600 tys. euro.

Materiał użyty do uszycia torebki został opracowany z fragmentów białka wyekstrahowanych ze szczątków gada z gatunku *Tyrannosaurus rex*. Zostały one wszczepione do komórki niezidentyfikowanego zwierzęcia w celu wytworzenia kolagenu. To właśnie z niego zostało wyprodukowane tworzywo przypominające skórę gada, który żył miliony lat temu.

„Było wiele wyzwań technicznych” — powiedział Thomas Mitchell, prezes The Organoid Company, jednej z trzech firm stojących za torbą ze „skóry” tyranozaura. Torebka została zaprojektowana przez polską markę Enfin Leve. Jest to unikatowy egzemplarz kolekcjonerski.

Popularność Zofii w Polsce i na świecie

Według najnowszych rankingów imię Zofia właśnie było najczęściej wybierane dla dziewczynek w drugiej połowie 2025 r. Zofia, znana również w międzynarodowej wersji jako Sofia, została okrzyknięta najpiękniejszym imieniem na świecie. Według badań przeprowadzonych przez dr. Bodo Wintera z Uniwersytetu w Birmingham, Sofia zdobyła tytuł najpiękniejszego imienia świata. Uczestnicy eksperymentu oceniali brzmienie 100 różnych imion, biorąc pod uwagę ich atrakcyjność fonetyczną, rytm oraz emocjonalny odbiór. Sofia wyróżniła się na tle innych imion swoją harmonią i miękkością dźwięków.

Fot. Freepik

Fotomigawka

■ Wiosenna energia i czysta ekspresja w rytmie bębnow **Fot. Marian Paluszkiewicz**